

Касым-Жомарт Токаев
принял верительные
грамоты послов ряда
государств

Стр. 2

Президент провел
совещание
по вопросам бюджетного
планирования

“Terörsüz Türkiye
ve terörsüz bölge
vizyonumuzun menziline
ulaştırılması hayati
önemdedir”

3. Sayfa

KURUCUSU
ZIYATDIN KASSANOV

AHISKA

6+

21 Ağustos 2026
SAYI 29 (1093)

KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ AHISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI

ВЫБОРЫ ДЕПУТАТОВ
КУРУЛТАЯ

Aliyev:
Zengezur
Koridoru'nu
artık daha
geniş açıdan
değerlendiriyoruz

6. Sayfa

7. Sayfa

AK Parti Genel Başkan
Yardımcısı Zorlu:
Türkiye ve Macaristan
birbirinden ayrılamaz

Ahıska Türkü Milli Kahraman İskender Aznaurov Doğumunun 70. Yılında Şemkir'de Anıldı

8. Sayfa

БЕКЖАН КЕНЖЕБАЙ:
«СПОРТ — ЗИЯНДЫ
ӨДЕТТЕРДІҢ АЛДЫН АЛУДЫҢ
ТИІМДІ ЖОЛЫ»

12-бет

ДЕТИ - НАШЕ БУДУЩЕЕ, ДЕТИ - НАШЕ ВСЁ

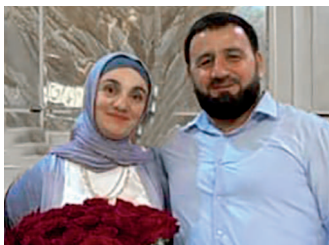

Стр. 11

13-бет

130 ЖЫЛДЫҚ ТАРИХЫ БАР АУРУХАНА

Таиров Яша
Ахмедович —
Человек с боль-
шой буквы

Стр. 10

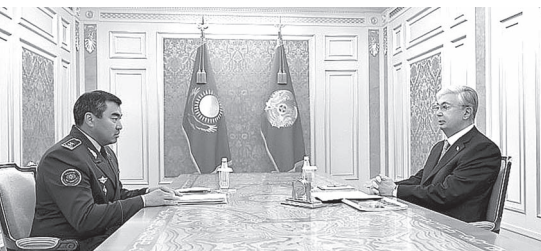
ВАЖНОЕ СООБЩЕНИЕ!

Доводим до сведе-
ния наших читателей, что
адрес нашей электронной
почты с ahiska60@mail.ru
изменился на

ahiska2026@gmail.com

Просьба высылать
письма на новую почту:
ahiska2026@gmail.com

Глава государства принял министра по чрезвычайным ситуациям Чингиса Аринова

Президент Касым-Жомарт Токаев заслушал доклад о результатах работы ведомства, ходе модернизации системы гражданской защиты и планах на предстоящий период.

Главе государства было доложено об укреплении материально-технической базы МЧС. За последние два года подразделения получили свыше 1,4 тысячи единиц техники, авиацию, современное спасательное оборудование, беспилотные летательные аппараты и средства связи. Это позволило значительно повысить оперативность реагирования на чрезвычайные ситуации по всей стране. Одновременно проводится

реновация подразделений МЧС.

Чингис Аринов рассказал о развитии сети подразделений, создании новых универсальных спасательных формирований, авиационных и морских отрядов. В рамках программы «Ауыл құтқарушылары» построены 237 добровольных пожарных постов, обеспечивающих защиту порядка 700 населенных пунктов. Продолжается развитие системы экстренного массового оповещения населения, расширяются возможности Ситуационного центра, интегрируются системы раннего обнаружения природных пожаров.

Касым-Жомарт Токаев также был проинформирован о мерах социальной поддержки сотрудников ведомства. Предусмотрены

жилищные выплаты. Реализуется проект специализированного жилищного кластера для сотрудников МЧС, предусматривающий строительство жилых помещений с необходимой инфраструктурой рядом с пожарными частями и спасательными базами.

Президент положительно оценил проводимую министерством работу по совершенствованию системы гражданской защиты.

Глава государства поручил совместно с местными исполнительными органами продолжить работу по укреплению материально-технической базы районных и сельских спасательных подразделений, внедрению современных технологий и повышению уровня пожарной безопасности.

В Акорде под председательством Главы государства Касым-Жомарта Токаева состоялось совещание по вопросам развития национальной экономики и бюджетного планирования.

Президент провел совещание по вопросам бюджетного планирования

В мероприятии приняли участие Премьер-министр Олжас Бектенов, руководитель Администрации Президента Роман Скляр, председатель Национального банка Тимур Сулейменов, председатель Высшей аудиторской палаты Алихан Смаилов, заместитель Премьер-министра — министр национальной экономики Серик Жумангарин, помощник Президента по экономическим вопросам Нурлан Байбазаров и министр финансов Мадит Такиев.

Президентом были заслушаны доклады о текущей ситуации в экономике и прогнозе социально-экономического развития на 2027-2029 годы, а также о параметрах республиканского бюджета на 2027-2029 годы.

В ходе обсуждения Касым-Жомарт Токаев подчеркнул необходимость достижения показателей экономического роста по итогам текущего года и обеспечения сбалансированности республиканского и местных бюджетов.

Одним из главных приоритетов бюджета на 2027-2029 годы Глава государства обозначил опережающее строительство инфраструктурных и социальных объектов, включая больницы, центры детской реабилитации, объекты культуры, спорта.

Глава государства принял акима Западно-Казахстанской области Наримана Турегалиева

Президент заслушал отчет о социально-экономическом развитии региона. Как доложил Нариман Турегалиев, объем валового регионального продукта по состоянию на 1 января 2026 года достиг 5 трлн тенге, увеличившись за три года на 13,6%. По итогам прошлого года объем привлеченных инвестиций составил 874,5 млрд тенге, что на 16,6% больше по сравнению с предыдущим годом.

Касым-Жомарт Токаев был подробно проинформирован о ходе исполнения ранее данных поручений. В ближайшее время на месторождении Карачаганак начнется строительство газоперерабатывающего завода мощностью 5 млрд кубометров газа в год. Стоимость инвестиционного проекта составляет 1,7 трлн тенге. Кроме того, до конца текущего года планируется начать строительство нового моста через реку Урал.

Главе государства было доложено, что за последние три года в области построен 121 новый социальный объект общей стоимостью 138 млрд тенге. Проведен ремонт 1542 километров автомобильных дорог. Продолжается реконструкция автомобильного пункта пропуска «Сырым» на казахстанско-российской границе. В следующем году начнется реализация аналогичного проекта на пункте «Таскала». Также введены в эксплуатацию четыре вновь построенных и реконструированных железнодорожных вокзала.

По итогам прошлого года объем валовой продукции сельского хозяйства достиг 320 млрд тенге. С начала реализации программы «Ауыл аманаты» профинансировано 1414 проектов, создано около 2 тысяч новых рабочих мест.

В рамках региональной программы «Из города — в село» переселились свыше тысячи человек. Все 218 семей обеспечены жильем и получили необходимые меры социальной поддержки.

По итогам встречи Касым-Жомарт Токаев поручил продолжить работу по дальнейшему развитию региона, ускорить модернизацию коммунальной инфраструктуры и принять дополнительные меры по повышению качества жизни населения.

Касым-Жомарт Токаев принял верительные грамоты послов ряда государств

В Астане во Дворце Независимости состоялась церемония вручения верительных грамот Президенту Казахстана чрезвычайными и полномочными послами девяти стран.

Верительные грамоты вручили посол Республики Молдова Игорь Молдован, посол Социалистической Республики Вьетнам Нгуен Тхань Ле, посол Республики Корея Чжон Ки Хон, посол Южно-Африканской Республики Лунгисани Доминик Нтомбелла, посол Словацкой Республики Любомир Регак, посол Федеративной Республики Германия Хайке Ренате Пайч, посол Азербайджанской Республики Алимйизамин Аскеров, посол Республики Словения Бранко Раковец и посол Республики Намибия Моника Ндилявике.

В своем приветственном слове Президент отметил приверженность нашей стра-

ны миролюбивому внешне-политическому курсу.

— Как вам известно, Казахстан проводит миролюбивую внешнюю политику в нынешней весьма сложной геополитической ситуации. Мы убеждены, что мир должен восторжествовать, и будем делать все возможное для поддержания мира, безопасности и сотрудничества как в Центральной Азии, так и за ее пределами, — подчеркнул Глава государства.

Касым-Жомарт Токаев проинформировал участников церемонии об экономическом потенциале Казахстана и успехах в привлечении иностранных инвестиций в национальную экономику.

— Мы обеспечиваем максимально благоприятные условия для привлечения иностранных инвестиций в нашу страну. Разумеется, мы приветствуем всех иностранных предпринимателей, а также крупные компании, которые хотели бы прийти в Казахстан и работать здесь. Как вы знаете, на нашем рынке уже представлены

практически все крупнейшие международные компании. Я убежден, что эта базовая политика будет продолжена. Мы намерены твердо и последовательно продолжать политику открытых дверей в отношении иностранных инвестиций, — отметил Президент.

Кроме того, Глава государства рассказал о проводимых масштабных политических реформах в Казахстане, логическим продолжением которых станут исторические выборы в Курултай. Он выразил уверенность в том, что глубокие преобразования откроют новые возможности для укрепления сотрудничества с международным сообществом.

В завершение Касым-Жомарт Токаев подтвердил заинтересованность Астаны в укреплении отношений и развитии многопланового взаимодействия со странами, которые представляют послы, а также передал теплые приветствия лидерам их государств.

“Terörsüz Türkiye ve terörsüz bölge vizyonumuzun menziline ulaştırılması hayati önemdedir”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Mezuniyet Töreni'nde yaptığı konuşmada, “1000 yıldır bu aziz vatanın izzetine, şerefine, harimiismetine leke sürülmediyse bu en başta şehit ve gazilerimizin sayesinde. Onların emanetine sahip çıkmak, yeni destanlar yazarak ülkemizi daha müreffeh yarınlara taşımak bizim birinci önceliğimizdir. Terörsüz Türkiye ve terörsüz bölge vizyonumuzun menziline ulaştırılması bu yönüyle hayati önemdedir” dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Başkanlığı Stadyumu'nda düzenlenen Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Mezuniyet Töreni'ne katılarak bir konuşma yaptı.

2025-2026 eğitim-öğretim yılını başarıyla tamamlayan subay ve astsubay öğrencilerin mezuniyet merasiminde olmaktan duyduğu memnuniyeti ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, il ve ilçelerde, dağda, ovada, köyde, sınır hattında ve denizlerde fedakârca görev yapan Jandarma ve Sahil Güvenlik teşkilatlarının tüm mensuplarına selam ve sevgilerini gönderdi.

Ülkede ve yurt dışında Türk bayrağının gururla dalgalanması için yüksek bir şuurla vazifelerini ifa eden güvenlik birimlerine Allah'tan muvaffakiyetler dileyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, vatan, devlet ve millet uğruna canlarını veren şehitleri rahmetle yad etti, gazilere şükranlarını sundu.

“5 BİN 915 SUBAY VE ASTSUBAYIMIZIN HER BİRİNİ AYRI AYRI KUTLUYORUM”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinin, yüreği devlet ve millet aşkıyla dolu vatan evlatları yetiştirmeye devam ettiğini belirterek, bugün mezuniyet sevinçlerine iştirak ettikleri subay ve astsubayların da bu zincirin son halkaları olduğunu söyledi.

Modern, kaliteli ve mesak-katli bir eğitim sürecini alınlarının akıyla nihayete erdiren öğrencileri tebrik eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, subay ve astsubayları titizlikle eğiten, öğrenciler için hem bilgileri-

ni hem tecrübelerini seferber eden hocalara, komutanlara teşekkür etti.

“Vatan ve millet sevgisiyle birlikte cesaret ve dirayetleri yüzlerinden okunan bu gençlerimizi büyüten anne ve babalarımızdan Allah razı olsun” diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü: “Bugün 1142'si subay, 4 bin 773'ü astsubay olmak üzere toplam 5 bin 915 kardeşimiz akademiden mezun oluyor. 10'u can Azerbaycan'dan, 6'sı ise dost ve kardeş Kazakistan'dan gelen toplam 16 subayımız da aynı şekilde mezuniyet sevinci yaşıyor. Dereceye girenler başta olmak üzere 5 bin 915 subay ve astsubayımızın her birini ayrı ayrı kutluyorum. 504 kadın subay ve astsubayımızın bu gurur tablosunda yer almasını bilhassa anlamlı, kıymetli ve önemli buluyorum. Jandarma ve Sahil Güvenlik Teşkilatımızın gücüne güç katacak siz kardeşlerimle şahsım, ülkem ve milletim adına gurur duyuyorum.”

“TARİHİN DOĞRU TARAFINDA YER ALAN ÜLKELERDEN BİRİ TÜRKİYE'DİR”

Mezun öğrencilere seslenen Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Şunu asla unutmamanızı bilhassa rica ediyorum. Sizler yalnızca ailelerinizin değil, bu milletin evlatları-sınız. Sizler bugünün birikimini yarının zaferleriyle taçlandıracaksınız. Bölgesinde huzur, güven ve istikrar adası olarak temayüz eden Türkiye'yi çok daha iyi yerlere taşıyacaksınız. Cennet vatanın dört bir yanında alacağınız görevlerde sizlere şimdiden üstün başarılar temenni ediyorum” dedi.

Misafir subaylara da muvaffakiyetler dileyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, ülkeler arasındaki münasebetlere önemli katkılar yapacaklarına inandığını söyledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasına şöyle devam etti: “Türkiye olarak, uluslararası sistemin sarsıntılarla boğuştuğu bir dönemde bir güç tazeliyor, hedeflerimize doğru sağlam adımlarla ilerliyoruz. Birileri 30 yıl önce-sinin kodları içinde gelişmeleri ele almaya çalışırken, biz yeni sistemin kutup başlarından biri olmak için ne gerekiyorsa onu yapıyoruz. Askerî caydırıcılığımızı çok boyutlu diplomatik hamlelerimizle, stratejik ortaklıklarımızla perçinliyoruz. Köklü kurumlarımızı ehil, emin ve liyakatli kadrolarımızla güçlendiriyoruz. Dünyanın imrenerek

baktığı savunma sanayimizi kendi mühendislerimiz, kendi insan kaynağımızla geliştiriyoruz. Geçmişle arasında yüksek duvarlar örülen Türkiye'yi tarihiyle, kimliğiyle, coğrafyasıyla yeniden buluşturuyoruz. Bakınız, şu anda hem bölgesinde hem de dünyada çatışmaların barışçıl yollarla çözüme ulaştırılması için elini taşına altına koyan ülkelere biri Türkiye'dir. Mazlumların hakkını savunan, hakikati çekinmeden haykıran, tarihin doğru tarafında yer alan ülkelere biri Türkiye'dir.”

“BU TOPRAKLARDA BAŞIMIZ DİK BİR ŞEKİLDE YAŞIYORUZ”

Mezun subay ve astsubayların, devlete ve millete yapacakları hizmetlerle Tür-

kiye'yi çok daha güçlü ve müessir hâle getireceklerini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Gücünüzü erdem ve ahlakla süsleyecek, görevinizi sarsılmaz bir disiplinle yerine getireceksiniz. Bunun için meslek hayatınız boyunca kendinizi yenileyecek, geliştirecek, değişen tehditlere karşı daima hazırlıklı olacaksınız. Her birinize inanıyor, sizlere güveniyor, vazifenizi bu ilkeler ışığında ifa edeceğinizden şüphe duymuyorum” diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları ifade etti: “Biz, bin yıldır bu topraklarda başımız dik bir şekilde yaşıyoruz. İnşallah kıyamete kadar da böyle yaşayacağız. Bu vatanın her karışı şehit ve gazilerimizin kanlarıyla sulanmıştır. Hani diyor ya şair, ‘bu kabarmış toprağa yüzünü sür, kucakla. Elbette bağ vardır olmuştun olacakla. Dudağa değer gibi şimdi alnı

her erin, bu havada ruhları dolaşır şehitlerin’. Biz bu kutsi havanın içinde var olmuştuk. Biz bununla doğmuşuz. Evet bin yıldır bu aziz vatanın izzetine, şerefine, harimiismetine leke sürülmediyse bu en başta şehit ve gazilerimizin sayesinde. Onların emanetine sahip çıkmak, yeni destanlar yazarak ülkemizi daha müreffeh yarınlara taşımak bizim birinci önceliğimizdir.”

“KANUN TEKLİFİNİ TARİHİ BİR ADIM OLARAK GÖRÜYORUZ”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Terörsüz Türkiye ve terörsüz bölge vizyonlarının menziline ulaştırılmasının bu yönüyle hayati önemde olduğunu belirterek, şunları kaydetti: “On binlerce canımıza ve ülkemizi-

zin 40 yılına mal olan bu meseleyi devlet-millet el ele vererek inşallah kalıcı biçimde çözeceğiz. Üç gün önce Gazi Meclisimizde 467 oyla kabul edilen kanun teklifini bu yolda atılmış tarihi bir adım olarak görüyoruz. Cumhurbaşkanlığı İttifakı ortağımız Sayın Devlet Bahçeli ve Meclis Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş başta olmak üzere teklifin hazırlanmasından Meclise sunulmasına ve Genel Kurulda kabul edilmesine kadar emeği geçen, katkı ve destek veren herkese yürekten teşekkür ediyorum.”

“HUZURUN YÜZYILINDA İNŞALLAH YENİ KARDEŞLİK TÜRKÜLERİ SÖYLEYECEĞİZ”

“Terörün gölgesinin çekildiği bir Türkiye’de, huzurun yüzyılında inşallah yeni kardeşlik türkülleri söyleyeceğiz”

ifadelerini kullanan Cumhurbaşkanı Erdoğan, mezun olan subay ve astsubaylara hitaben şunları söyledi: “Sizler de bu iklimin sahadaki en güçlü teminatlarından biri olacaksınız. Terörle organize suç örgütleriyle uyuşturucu tacirleriyle insan kaçakçılığıyla siber güç şebekeleriyle mücadeleyi hukuk içinde ve tavizsiz biçimde sürdüreceksiniz. Köyde yaşayan vatandaşlarımız da sahildeki balıkçı-mız da yayladaki çobanımız da denizde yardım bekleyen

mazlum da sizi gördüğünde ‘devletim yanımda’ diyecek. Bizler de personel yapısından teknik kapasiteye hava araçlarından insansız sistemlere haberleşmeden siber kabiliyetlere kadar jandarma ve sahil güvenlik teşkilatımızı güçlendirmeye devam edeceğiz. Rabbim yar ve yardımcımız olsun.”

Dönem birincisi subay ve astsubayların yaş kütüklerine yıldız ve plaket çakılmasının ardından mezunlara diplomaları verildi. Dönem birincileri ve uluslararası öğrenciler, diplomalarını Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın elinden aldı.

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Hüseyin Hazırlar tarafından dua okunmasının ardından Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığı ve Jandarma Havacılık Başkanlığı ekiplerince “Üzüm salkımı” isimli helikopter gösterisi gerçekleştirildi. Tören, mezun öğrenciler ve jandarma motosikletli akrobasi timinin geçişiyle sona erdi.

В КАЗАХСТАНЕ ЗАПУСТИЛИ ИНФОРМАЦИОННЫЙ РЕСУРС ПО ВЫБОРАМ В КУРУЛТАЙ

Известный журналист Абай Сейфулла вместе с командой единомышленников запустил единый информационный ресурс, посвященный предстоящим выборам депутатов нового однопалатного Курултая.

«В преддверии выборов в Курултай я, как журналист и представитель информационной сферы, захотел внести свой вклад в общее дело и предоставить гражданам необходимую информацию в максимально понятной и доступной форме. Совместно с группой единомышленников мы запустили платформу «Құрылтай LIVE», на которой собрана вся важная информация о выборах. С помощью этого проекта мы хотим сделать выборы в Курултай ближе и понятнее каждому гражданину нашей страны», - сообщил Сейфулла на своей странице в Facebook.

Главная особенность платформы «Құрылтай LIVE» заключается в том, что на ней собрана вся информация, связанная с выборами в Курултай: от последних новостей, мнений экспертов и материалов теледебатов до порядка голосования и поиска избирательного участка.

Абай Сейфулла является автором YouTube-канала Abay Live, где освещает избирательную кампанию и проводит подкасты с участием кандидатов в депутаты Курултая и независимых экспертов. Также он создает авторские программы, посвященные актуальным общественно-политическим событиям в стране, и проводит интервью с политиками и общественными деятелями; выступает в качестве эксперта на различных площадках, где анализирует текущую повестку и дает экспертные

оценки происходящим событиям. Создание отдельного сайта стало продолжением этой работы.

На платформе публикуются новости о ходе кампании, экспертные мнения, результаты социологических исследований, интервью, подкасты и материалы, выходящие на других информационных площадках. Пользователи могут узнать, какие вопросы обсуждаются во время дебатов, что предлагают политические партии и кандидаты, а также ознакомиться с результатами исследований общественного мнения. Информация на сайте обновляется ежедневно.

В отдельном разделе «О выборах» собраны основные сведения об избирательном процессе: информация о регистрации политических партий, количестве и составе кандидатов, этапах кампании и наблюдении за выборами.

На сайте также представлены ответы на часто задаваемые вопросы. Граждане могут узнать, какие документы нужны для голосования, как проголосовать за рубежом, куда обратиться за дополнительной информацией и как найти свой избирательный участок.

Таким образом, «Құрылтай LIVE» объединяет на одной площадке новостную, аналитическую и практическую информацию о предстоящих выборах в Курултай.

Абай Сейфулла пригласил казахстанцев ознакомиться с новым ресурсом, оценить работу команды и поделиться своими предложениями.

В одной категории с Казахстаном находятся Япония, Канада, Швейцария и Австралия

КАЗАХСТАН ВОШЕЛ В ЧИСЛО САМЫХ БЕЗОПАСНЫХ СТРАН ДЛЯ ТУРИСТОВ

Казахстан остается в первой категории рекомендаций Госдепартамента США для путешественников — Level 1. Это самый низкий уровень в четырехступенчатой системе Travel Advisory.

Для Казахстана действует рекомендация Exercise Normal Precautions — «соблюдать обычные меры предосторожности». Текущая рекомендация по стране датирована 5 августа 2024 года и сохраняется без изменения уровня.

Всего система Госдепартамента США предусматривает четыре уровня рекомендаций. Level 1 означает необходимость соблюдать обычные меры предосторожности, Level 2 — повышенную осторожность, Level 3 — рекомендацию пересмотреть необходимость поездки, а Level 4 — не путешествовать в страну. При этом американское ведомство подчеркивает, что определенные риски существуют

при любых международных поездках.

В одной категории с Казахстаном сейчас находятся: Австралия, Канада, Япония, Швейцария, Новая Зеландия, Норвегия, Португалия, Польша, Финляндия, Греция, Венгрия, Исландия, Южная Корея, Монголия и Узбекистан. Для этих стран также установлен Level 1.

При этом ряд популярных европейских туристических направлений находится на второй ступени. Для Франции, Великобритании, Италии, Германии, Испании, Бельгии, Нидерландов и Швеции Госдеп рекомендует проявлять повышенную осторожность.

Причины различаются в зависимости от страны и могут включать риски терроризма, преступности или беспорядков. Например, для Франции действует Level 2 из-за рисков терроризма и беспорядков, для Италии — из-за терроризма, а для

Бельгии — из-за преступности, терроризма и беспорядков.

Четвертый, максимальный уровень — Do Not Travel («не путешествовать») — установлен, в частности, для России, Украины и Беларуси. В эту же категорию входят Сирия и Сомали.

Важно, что Travel Advisory не является общемировым рейтингом безопасности стран. Это рекомендации Госдепартамента, предназначенные прежде всего для граждан США и учитывающие риски, с которыми американские путешественники могут столкнуться за рубежом.

Таким образом, по действующей системе Госдепартамента Казахстан находится на минимальном уровне предупреждения для путешественников — наряду с рядом популярных туристических направлений, включая Австралию, Канаду и Японию.

Адилбек ТАУЕКЕЛОВ

НА ВСЕХ ИЗБИРАТЕЛЬНЫХ УЧАСТКАХ ДОСТУПНЫ ТРАФАРЕТЫ СО ШРИФТОМ БРАЙЛЯ ДЛЯ ЧТЕНИЯ БЮЛЛЕТЕНЕЙ

Также на каждом участке организованы специальные уголки, в которых предусмотрены компьютер с монитором диагональю не менее 54 сантиметров

Люди с инвалидностью должны иметь возможность проголосовать самостоятельно. Для этого Центризбирком изготавливает специальные трафареты со шрифтом Брайля к бюллетеню для голосования.

Сегодня на заседании ЦИК показали, как выглядит этот трафарет и отметили, что он будет доступен в день выборов на всех избирательных участках страны.

«Содержание трафарета полностью соответствует бюллетеню для голосования и выполнено на двух языках. Учитывая, что рельефно-точечные символы шрифта Брайля занимают больше пространства по сравнению с

обычным печатным текстом, трафарет выполнен на двух сторонах. На лицевой стороне размещена информация о наименовании бюллетеня, на обратной стороне - наименования политических партий, участвующих в выборах и графа «Против всех». При разработке и изготовлении

трафарета учтены как требования к соответствию бюллетеню, так и практические

рекомендации специалистов и самих пользователей шрифта Брайля», — отметила член ЦИК Ләззат Сүйіндік.

Кстати, такой трафарет со шрифтом Брайля — это не единственный способ, который позволяет лицам с инвалидностью ознакомиться с необходимой информацией и проголосовать самостоятельно.

На каждом участке организованы специальные уголки, в которых предусмотрены компьютер с монитором диагональю не менее 54 сантиметров. В нем размещена аудиоинформация о семи политических партиях, выдвинувших партийные списки, в едином формате со стандартным набором сведений, установленных Центральной избирательной комиссией, другие аудио- и видеоматериалы, а в самом уголке - наушники, дополнительное освещение, увеличительная лупа.

Дана АМЕНОВА

Выборы в Курултай: ЦИК определил правила голосования и подведения итогов

Член Центризбиркома Азамат Айманакумов на сегодняшнем заседании комиссии рассказал о том, как будет организовано голосование. Так, проходить оно будет на 10 423 избирательных участках, в том числе в 79 при представительствах нашей страны в 61 иностранном государстве.

Как уточняется, голосование будет проходить с 7 часов утра до 20:00 часов вечера. Вместе с тем, на некоторых участках, к примеру, образованных в воинских частях, на непрерывно действующем производстве, вахтовых поселках, домах отдыха, санаториях больницах и так далее, участковая комиссия может объявить голосование законченным в любое время, если проголосовали все граждане, включенные в список.

«Находящиеся в помещении для голосования лица обязаны строго соблюдать правила, установленные участковой избирательной комиссией. Председатель соответствующей участковой избирательной комиссии регулирует количество граждан, находящихся в помещении для голосования одновременно; ответственен за порядок и имеет право потребовать от любого, кто нарушает положения Конституционного закона «О выборах в РК» и препятствует проведению голосования, покинуть помещение. В день голосования запрещается присутствие в помещении для голосования посторонних лиц, не связанных с процессом голосования. В случае нарушения законодательства РК о выборах член участковой избирательной комиссии немедленно отстраняется от участия в ее работе, а наблюдатель и иные лица удаляются из помещения для голосования по мотивированному решению избирательной комиссии, принятому в письменной форме», — отметил Азамат Айманакумов.

Член ЦИК также напомнил о возможностях граждан проголосовать на дому, если они не могут прибыть на участок по состоянию здоровья или по причине ухода за больным членом семьи.

Итоги выборов депутатов Курултая устанавливаются Центральной избирательной комиссией в десятидневный срок со дня проведения выборов.

Дана АМЕНОВА

ЗАЛОЖЕННЫЕ В КОНСТИТУЦИИ ПРИНЦИПЫ «ЗАКОН И ПОРЯДОК», «АДАЛ АЗАМАТ» И «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» ДОЛЖНЫ ОТРАЖАТЬСЯ В КАЧЕСТВЕ ОБРАЗОВАНИЯ — БЕКТЕНОВ

На заседании правительства под председательством Премьер-министра РК Олжаса Бектенова рассмотрели готовность к началу нового учебного года.

Премьер-министр отметил, что повышение качества образования и создание необходимых условий для обучения и развития детей являются одними из ключевых задач государства.

«В Новой Конституции утверждение ценностей трудолюбия, прогресса и знаний закреплены как основополагающие принципы. Особое значение придано развитию образования и человеческого капитала. Заложенные в Основном законе принципы должны находить практическое отражение в качестве образования, воспитании подрастающего поколения и создании равных возможностей для каждого ребенка. Поэтому наша задача — обеспечить не только организованное начало учебного года, но и необходимые условия для каче-

ственного обучения и всестороннего развития детей», — отметил Олжас Бектенов.

Руководитель правительства подчеркнул важность формирования у детей и молодежи правовой и экологической культуры, гражданской ответственности и уважения к принципу «Закон и Порядок». Воспитательная работа должна основываться на принципах Единой программы «Адал азамат» и общенациональной инициативы «Таза Қазақстан», при тесном взаимодействии школы и семьи и быть ориентирована на конкретный результат.

«По поручению Главы государства ведется строительство и модернизация объектов образования. 1 сентября откроют двери 47 новых школ, в том числе 20 - в рамках проекта «Келешек мектептері». Акимам регионов обеспечить их полную функциональную готовность к началу учебного года. Всем нуждающимся семьям в государственной поддержке должна быть оказана материальная и социальная помощь. Для этого в местных бюджетах заложены средства для охвата поддержки более 400 тыс. детей. Акимам регионов поручаю обеспечить адресность, своевременно принимать меры по каждому конкретному случаю», — поручил Олжас Бектенов.

Премьер-министр отметил, что реализация новых проектов уже по-

зволила обеспечить положительную динамику в решении проблем трехсменного обучения и дефицита учебных мест. Вместе с тем до конца 2026 года необходимо завершить строительство еще 64 школ. Олжас Бектенов подчеркнул, что уже сейчас регионы должны решить все вопросы по обеспечению вводимых объектов педагогическими кадрами и необходимой учебно-технической базой.

Отдельно отмечена важность своевременного завершения капитального и текущего ремонта в 106 школах страны до 1 сентября. Руководитель правительства обратил внимание на низкие темпы работ на 13 объектах в Алматы, областях Абай, Акмолинской, Западно-Казахстанской, Улытау, Алматинской, Актюбинской, Восточно-Казахстанской и Мангистауской. Акимам данных регионов Премьер-министр поручил взять на личный контроль завершение ремонтных работ в установленные сроки.

До 1 сентября также необходимо приобрести 500 предметных кабинетов физики, химии, биологии и робо-

тотехники. Всего до конца года в школах страны планируется установить свыше 1 400 таких кабинетов. Ряду регионов поручено в кратчайшие сроки решить вопросы финансирования. В первую очередь, речь идет об Алматинской области, Карагандинской, Северо-Казахстанской, Атырауской, Улытау и Акмолинской. Премьер-министр поручил ускорить проведение всех необходимых процедур для оперативного запуска оборудования.

Премьер-министр также остановился на вопросе опережающего строительства инфраструктурных и социальных объектов.

«Вчера на совещании по вопросам развития экономики Глава государства назвал одним из главных приоритетов опережающее строительство инфраструктурных и социальных объектов. Всем государственным органам и акиматам необходимо взять на контроль данный вопрос при формировании бюджетов на ближайший период», — поручил руководитель Правительства.

Премьер-министр подчеркнул, что цифровая инфраструктура напрямую влияет на качество образования и возможности внедрения ИИ, поэтому наличие в школах высокоскоростного интернета является одной из приоритетных задач. Министерству искусственного интеллекта и цифрового развития совместно с операторами связи и акиматами поручено

держат на постоянном контроле вопрос стабильного высокоскоростного интернета, особенно в отдаленных селах. На всех уровнях образования необходимо уделить особое внимание развитию цифровых технологий и внедрению искусственного интеллекта прежде всего для повышения качества и результативности образовательного процесса. На особом контроле должны находиться вопросы безопасности детей.

«Поручаю акиматам регионов совместно с МВД, МЧС и Министерством просвещения в кратчайшие сроки устранить недостатки в обеспечении безопасной дорожной инфраструктуры возле школ, а также их противопожарной и антитеррористической защищенности», — подчеркнул Олжас Бектенов.

Министерству внутренних дел в рамках проводимых мероприятий «Внимание — дети!» поручено проверить исполнение ранее выданных предписаний. Сам план мероприятий необходимо продлить до конца сентября, сделав особый акцент на предупреждение детского дорожного

травматизма.

Акиматам Костанайской и Северо-Казахстанской областей, а также другим регионам поручено до конца года обеспечить вывод камер видеонаблюдения всех школ в центры оперативного управления МВД. Премьер-министр подчеркнул, что функционал закрепленных за школами сотрудников полиции не должен ограничиваться проведением правовых и разъяснительных занятий. Необходимо расширить и активизировать профилактические мероприятия по предупреждению противоправных действий в детской и молодежной среде.

Одним из важных условий полноценного развития и успешного обучения детей премьер-министр назвал сбалансированное и качественное школьное питание. Министерству здравоохранения и акиматам регионов поручено установить постоянный контроль за качеством продуктов и соблюдением санитарных норм. Также поставлена задача обеспечить качественную подготовку инфраструктуры, общежитий и образовательных программ колледжей и университетов к началу учебного года. Министерству просвещения, науки и высшего образования совместно с акиматами поручено до конца августа обеспечить полную готовность к началу нового учебного года.

тотехники. Всего до конца года в школах страны планируется установить свыше 1 400 таких кабинетов. Ряду регионов поручено в кратчайшие сроки решить вопросы финансирования. В первую очередь, речь идет об Алматинской области, Карагандинской, Северо-Казахстанской, Атырауской, Улытау и Акмолинской. Премьер-министр поручил ускорить проведение всех необходимых процедур для оперативного запуска оборудования.

Премьер-министр также остановился на вопросе опережающего строительства инфраструктурных и социальных объектов.

«Вчера на совещании по вопросам развития экономики Глава государства назвал одним из главных приоритетов опережающее строительство инфраструктурных и социальных объектов. Всем государственным органам и акиматам необходимо взять на контроль данный вопрос при формировании бюджетов на ближайший период», — поручил руководитель Правительства.

Премьер-министр подчеркнул, что цифровая инфраструктура напрямую влияет на качество образования и возможности внедрения ИИ, поэтому наличие в школах высокоскоростного интернета является одной из приоритетных задач. Министерству искусственного интеллекта и цифрового развития совместно с операторами связи и акиматами поручено

держат на постоянном контроле вопрос стабильного высокоскоростного интернета, особенно в отдаленных селах. На всех уровнях образования необходимо уделить особое внимание развитию цифровых технологий и внедрению искусственного интеллекта прежде всего для повышения качества и результативности образовательного процесса. На особом контроле должны находиться вопросы безопасности детей.

«Поручаю акиматам регионов совместно с МВД, МЧС и Министерством просвещения в кратчайшие сроки устранить недостатки в обеспечении безопасной дорожной инфраструктуры возле школ, а также их противопожарной и антитеррористической защищенности», — подчеркнул Олжас Бектенов.

Министерству внутренних дел в рамках проводимых мероприятий «Внимание — дети!» поручено проверить исполнение ранее выданных предписаний. Сам план мероприятий необходимо продлить до конца сентября, сделав особый акцент на предупреждение детского дорожного

Aliyev: Zengezur Koridoru'nu artık daha geniş açıdan değerlendiriyoruz

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Zengezur Koridoru'nun yalnızca kara ve demir yolu bağlantısından oluşmayacağını belirterek güzergâhtan fiber optik kablo ve elektrik hatlarının, gelecekte ise petrol ve doğal gaz boru hatlarının da geçirilebileceğini açıkladı.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Azerbaycan Devlet Televizyonuna (AzTV) verdiği röportajda, Zengezur Koridoru'nun açılması ve bölgede yürütülen altyapı çalışmalarına ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

ALİYEV: HEDEFİMİZE ÇOK YAKLAŞTIK

Azerbaycan'ın ana bölümünü Nahçıvan ile birbirine bağlayan uzun yıllardır ülkesinin hedefleri arasında bulunduğunu belirten Aliyev, "Azerbaycan'ın ana bölümünü onun ayrılmaz parçası olan Nahçıvan'la birleştirmek bizim uzun yıllardır arzumuzdu. Artık hedefimize çok yaklaştık." dedi.

İkinci Karabağ Savaşı'nın ardından imzalanan üçlü bildiride Azerbaycan'ın ana bölümü ile Nahçıvan'ı birbirine bağlayacak güzergâha ilişkin hüküm bulunduğunu hatırlatan Aliyev, savaşın sona ermesinden sonraki 5 yıl içerisinde Ermenistan tarafından Zengezur Koridoru'nun açılması yönünde herhangi bir somut adım atılmadığını belirtti.

Aliyev, 8 Ağustos 2025'te Vaşington'da düzenlenen zirvede meselenin çözüme kavuşturulduğunu belirterek, "TRIPP adını taşıyan bu projenin uygulanmasına artık başlanmıştır." ifadelerini kullandı.

Azerbaycan'ın İkinci Karabağ Savaşı'nın hemen ardından kara ve demir yollarının yeniden inşasına başladığını aktaran Aliyev, Nahçıvan yönündeki çalışmaların da sürdüğünü söyledi. Azerbaycan tarafındaki demir yolunun gelecek yıl Ermenistan sınırına ulaşacağını belirten Aliyev, Ermenistan tarafının henüz hazır olmaması nedeniyle kendi ülkelerindeki çalışmalarını daha fazla hızlandırmaya ihtiyaç duymadıklarını ifade etti.

YILLIK 15 MİLYON TON YÜK TAŞINACAK

Zengezur Koridoru üzerinden yıllık en az 15 milyon ton yük taşınmasını hedeflediklerini bildiren Aliyev, projenin başlangıçta ulaşım güzergâhı olarak değerlendirildiğini ancak zamanla kapsamının genişletildiğini kaydetti.

Azerbaycan ana bölümü ile Nahçıvan arasında Ermenistan üzerinden elektrik hatlarının döşenmesine ilişkin projenin hazır olduğunu belirten Aliyev, işgalden kurtarılan Cebrayıl'da yüksek miktarda elektrik enerjisinin iletilmesi amacıyla büyük bir trafo merkezinin inşa edildiğini söyledi.

ERMENİSTAN'IN ADIM ATMASI BEKLENİYOR

Ermenistan topraklarında elektrik direklerinin kurulacağı noktaların Azerbaycanlı uzmanların incelemeleri sonucunda belirlendiğini aktaran Aliyev, Ermenistan'ın da bu konuda adım atmasını beklediklerini dile getirdi.

Ermenistan'ın enerji sisteminin mevcut durumda büyük ölçüde nükleer santrale dayandığını belirten Aliyev, santralin eski olduğunu ve faaliyetinin sonlandırılması halinde ülkenin enerji alanında ciddi sorunlarla karşılaşabileceğini kaydetti.

"ZENGEZUR KORİDORU'NA DAHA GENİŞ AÇIDAN BAKIYORUZ"

Azerbaycan'ın enerji hatlarının Rusya, İran ve Gürcistan'a, Gürcistan üzerinden de Türkiye'ye bağlandığını hatırlatan Aliyev, Ermenistan üzerinden Nahçıvan'a, oradan Türkiye ve Avrupa'ya uzanacak enerji bağlantısının olası bir kriz durumunda Ermenistan'ın enerji sisteminin ayakta kalmasına katkı sağlayabileceğini söyledi.

Aliyev, söz konusu enerji bağlantısının Zengezur Koridoru'nun ayrılmaz unsurlarından biri olacağını belirterek, projenin kapsamını şu sözlerle anlattı:

Bu proje sadece demir yolu ve kara bağlantısından oluşmayacak. Hatta buradan fiber optik kablo, ardından elektrik hatları, gelecekte ihtiyaç olması halinde petrol ve doğal gaz boru hatları da geçebilir. Dolayısıyla Zengezur Koridoru'na bugün daha geniş açıdan bakıyoruz.

Kazakistan kritik mineral yarışında: Gözler dev tungsten yataklarında

Kazakistan, Kuzey Katpar ve Yukarı Kayraktı tungsten yataklarını 1,1 milyar dolarlık yatırımla geliştirerek cevheri ülkede işleyip yüksek katma değerli ürünlere dönüştürmeyi hedefliyor.

Kazakistan, dünyanın en büyük işletilmemiş tungsten yatakları arasında gösterilen Kuzey Katpar (Northern Katpar) ve Yukarı Kayraktı (Upper Kairakty) sahalarını geliştirerek, kritik mineral kaynaklarından daha fazla ekonomik değer elde etmeyi hedefliyor. Astana yönetimi, cevheri ham madde olarak ihraç etmek yerine Kazakistan'da işleyerek madencilikten nihai işleme aşamasına kadar uzanan tam döngülü bir tungsten üretim zinciri oluşturmayı planlıyor.

1,1 MİLYAR DOLARLIK PROJE

Karaganda bölgesinin Şet ilçesinde bulunan iki yatağın geliştirilmesi, ABD merkezli Cove Capital ile Kazakistan'ın devlet madencilik şirketi Tau-Ken Samruk arasındaki ortaklık tarafından yürütülüyor. Cove Capital projede yüzde 70, Tau-Ken Samruk ise yüzde 30 paya sahip.

ABD'li şirketin projeye en az 1,1 milyar dolar finansman sağlaması, modern işleme ve zenginleştirme teknolojilerini Kazakistan'a kazandırması ve üretilecek tungsten ürünleri için uluslararası pazarlara erişim sağlaması öngörülüyor. Ortaklık anlaşması Kasım 2025'te Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'in Vaşington (Washington) ziyareti sırasında imzalandı; yatırım belgeleri ise şubat ayında resmleştirildi.

Ancak 1,1 milyar dolarlık rakam projenin tamamının şimdiden finanse edildiği anlamına gelmiyor. Şirket, nihai yatırım kararından önce fizibilite çalışmalarının tamamlanması ve finans kuruluşlarının incelemelerinin sonuçlanması gerektiğini belirtiyor. ABD İhracat-İthalat Bankası 900 milyon dolara, ABD Uluslararası Kalkınma Finans Kurumu ise 700 milyon dolara kadar finansman için ilgi mektubu verdi. Böylece potansiyel finansman 1,6 milyar dolara ulaşabiliyor ancak

bu rakam henüz kesinleşmiş bir finansman taahhüdü değil.

HEDEF: CEVHERİ KAZAKİSTAN'DA İŞLEMEK

Projenin en önemli özelliği, çıkarılan tungsten cevherinin ham madde olarak ihraç edilmesi yerine Kazakistan'da işlenmesi olacak.

Planlanan üretimin merkezinde, tungsten tedarik zincirinde önemli bir ara ürün olan amonyum paratungstat (APT) bulunuyor. Bu ürün daha sonra tungsten oksitleri ve tozları, tungsten karbür, sert metaller ve ileri teknoloji ile savunma sanayisinde kullanılan çeşitli özel malzemelerin üretiminde değerlendirilebiliyor.

Bu model, Kazakistan'ın yalnızca maden çıkarıp ihraç eden bir ülke olmak yerine, mineral kaynaklarının daha yüksek katma değerli aşamalarını da ülke içinde gerçekleştirme stratejisinin bir

parçası olarak öne çıkıyor.

REZERVLER DİKKAT ÇEKİYOR

Kuzey Katpar ve Yukarı Kayraktı, dünyanın en büyük işletilmemiş tungsten yatakları arasında yer alıyor. Mevcut çalışmalara göre iki yatağın toplamında JORC standartlarına göre yaklaşık 410 bin ton tungsten trioksit rezervi bulunuyor. Toplam kaynak miktarı ise yaklaşık 1,4 milyon ton olarak tahmin ediliyor.

Şirketin mevcut tahminlerine göre Kuzey Katpar yılda yaklaşık 5 bin ton, Yukarı Kayraktı ise yaklaşık 7 bin ton üretim potansiyeline sahip. İki yatağın toplamda yılda yaklaşık 12 bin ton tungsten üretmesi hâlinde bunun mevcut küresel maden üretiminin yaklaşık yüzde 15'ine denk gelebileceği belirtiliyor.

PROJE HENÜZ FİZİBİLİTE AŞAMASINDA

Proje şu anda Nihai Fizibilite Çalışması (DFS) aşamasında bulunuyor. Temmuz ayında başlayan çalışmanın 2027 sonundan önce tamamlanması bekleniyor.

Bu süreçte madenin nihai üretim kapasitesi, ekonomik göstergeleri, işleme tesislerinin özellikleri ve ticari üretimin başlangıç tarihi netleştirilecek. Sahada ise topoğrafik ölçümler, ulaşım yollarının hazırlanması, sondaj alanlarının oluşturulması ve saha

tesislerinin kurulması gibi hazırlık çalışmalarına başlandı.

Dolayısıyla projenin ne zaman tam kapasiteyle üretime geçeceği henüz kesinleşmiş değil.

TUNGSTEN NEDEN STRATEJİK?

Tungsten; yüksek sertliği, ısıya dayanıklılığı ve yoğunluğu nedeniyle madencilik, inşaat, metal işleme, elektronik, havacılık, yüksek performanslı alaşımlar ve savunma sanayisi gibi birçok alanda kullanılıyor.

Bu gelişmeler Kazakistan'ın tungsten kaynaklarını geliştirme için yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda jeopolitik açıdan da önemli hâle getiriyor. ABD ve diğer gelişmiş ekonomiler, kritik minerallerde Çin'e olan yüksek bağımlılığı azaltmak için alternatif tedarik zincirleri oluşturmaya çalışıyor.

KAZAKİSTAN ALTERNATİF TEDARİKÇİ OLMAK İSTİYOR

Kazakistan'ın tungsten sektöründeki yatırımları Kuzey Katpar ve Yukarı Kayraktı ile sınırlı değil. Ülkedeki toplam tungsten trioksit rezervlerinin 2 milyon tonun üzerinde olduğu tahmin ediliyor.

Almatı bölgesindeki Bokuta tungsten yatağında 2024'te üretim başladı. Ayrıca İngiliz Resources Enterprise Limited şirketine ait Esil-Mining'in kuzey Kazakistan'daki Aksoran yatağının geliştirilmesine 2027'de başlamayı ve 2028'de üretime geçmeyi planladığı belirtiliyor.

Kuzey Katpar ve Yukarı Kayraktı projelerinin hayata geçirilmesiyle Kazakistan, bu kaynakları yalnızca çıkaran değil, aynı zamanda işleyen ve daha yüksek değerli ürünlere dönüştüren bir merkez olmayı amaçlıyor.

KAZAKİSTAN İÇİN DAHA BÜYÜK STRATEJİ

Proje, Astana'nın genel olarak ham madde ihracatından daha yüksek katma değerli üretime geçme hedefinin önemli bir örneği olarak öne çıkıyor.

Yabancı sermaye ve teknoloji ile Kazakistan'ın mevcut madencilik altyapısını bir araya getiren proje, ülkenin kritik mineraller alanındaki konumunu güçlendirmeyi amaçlıyor. Ancak üretim kapasitesi, yatırımın nihai büyüklüğü, ekonomik fizibilite ve ticari üretimin başlangıç tarihi gibi temel konular henüz kesinleşmiş değil.

Bu nedenle Kuzey Katpar ve Yukarı Kayraktı, Kazakistan'ın zengin mineral kaynaklarını küresel kritik mineral tedarik zincirlerinde daha güçlü bir ekonomik ve stratejik konuma dönüştürme hedefinin önemli bir sınavı olacak.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve Türk Devletleri ile İlişkiler Başkanı Prof. Dr. Kürşad Zorlu, "Tarihte, Hunlar Göktürklerden nasıl ayrılmazsa bugün de Türkiye, Macaristan'dan kesinlikle ayrılmaz." dedi.

Prof. Dr. Kürşad Zorlu, Macaristan'ın Bacs-Kiskun bölgesindeki Bugac kasabasında düzenlenen "Büyük Hun-Türk Kurultayı"nın resmi açılış töreninde hitapta bulundu.

Dünyanın dört bir yanından ve gönül coğrafyasından binlerce kişinin bu etkinliğe katıldığını söyleyen Zorlu, "Konuşmama başlarken dost ve kardeş Türkiye'den çok önemli ve içten bir selam getirdim. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın sizlere selamlarını getirdim." dedi.

Zorlu, Macar ovasının bereketli ve kutlu topraklarında, Turan Kurultayı için bir arada olduklarını belirterek, "Burası sıradan bir toprak ve coğrafya değildir. Burası Asya'nın bozkırlarından kopup gelen, Tuna'nın sularına atlarını sürerek Avrupa'da bir çığır açan Büyük Hun Devleti'nin ve Attila'nın ayak izlerini taşıyan bir hafıza mekanıdır. Asırlarca birbirinden coğrafi olarak uzak düşmüş ancak ruhu, kanı, dili ve hafızası birbirinden hiç kopmamış büyük bir ailenin yeniden buluşmasına tanıklık ediyoruz." diye konuştu.

Orta Asya'dan Macaristan'a uzanan tarihsel sürecin, iki halk arasında ortak kökenlerin yanı sıra kültürel ve dil bağlarının oluşmasına zemin hazırladığını anımsatan Zorlu, bu durumun, Türk-Macar ilişkilerine bugün dahi anlamını koruyan güçlü bir tarihi derinlik kazandırdığına işaret etti.

Zorlu, Attila'nın cesaretini, Bilge Kağan'ın devlet aklını ve töresini kuşanarak geleceğe yürüdüklerinin altını çizdi.

"Bugün 8 devletimizin yer aldığı TDT'nin ekonomik büyüklüğü 2,6 trilyon dolara ulaşmıştır"

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 1932'de dile getirdiği ifadeleri hatırlatan Zorlu, "Şöyle diyordu Atatürk, 'Türkler ve Macarlar iki kardeş millettir. Dilleriyle, kültürleriyle, kökenleriyle iki kardeş millet...' İşte bugün burada, Macar dostlarımızın ev sahipliğinde, Avrupa'nın merkezinde böyle bir buluşma gerçekleştirmemiz bizler için bu kutlu yolculuğun nişanesi olmuştur." ifadelerini kullandı.

Zorlu, dünyanın ciddi sınamalardan, ekonomik ve siyasi

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Zorlu: Türkiye ve Macaristan birbirinden ayrılmaz

dalgalanmalardan geçtiğine değinerek, dünya barış ve huzuruna katkı sağlamak için Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDT) geleceğe doğru emin adımlarla ilerlediğini belirtti.

TDT'nin bu tarihi birlikteliğinin tarihi dönüm noktalarından birinin 29-30 Ekim tarihlerinde Ankara'da gerçekleşeceğini vurgulayan Zorlu, "Bugün 8 devletimizin yer aldığı bu teşkilatımızın ekonomik büyüklüğü 2,6 trilyon dolara ulaşmıştır. Birlikteliğimizi muhafaza edersek 2030'da dünyanın ilk 10 ekonomisinden birisi

mıza bunu indirerek bütün Türk dünyasının bir araya geldiği bu dijital platformda TÜDSES'te buluşalım diyorum." dedi.

Zorlu, bu muazzam buluşmanın gerçekleşmesinde emeği geçen başta Macaristan Turan Vakfı Başkanı Andraş Biro olmak üzere vakfın diğer yetkilileri, tüm Macar devlet yetkilileri ve katılımcılara teşekkür etti.

Açılış töreni öncesinde de AA ve TRT'ye özel demeç veren Zorlu, Türk tarihinin derinliklerini anlamak ve Türkiye'nin Doğu ile Batı arasındaki köprü olma rolü-

dan çok önemli bir buluşma ve birliktelik." diye konuştu.

"Macaristan ve Türkiye, Türk dünyasının önemli güç merkezlerinden olmaya devam edecek"

Zorlu, bu tür etkinliklerle Türkiye ve Macaristan ilişkilerinin yanı sıra Türk-Macar dostluğu ve Macaristan'ın Türk dünyasındaki önemini giderek artacağını söyledi.

Macaristan'ın özellikle 2018'de TDT'ye gözlemci üye olmasının ardından teşkilatın yeni bir vizyona da kavuştuğunu vurgulayan Zorlu, Türkiye ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Macaristan'a büyük önem verdiğinin altını çizdi.

Zorlu, "COP31 zirvesinde de özellikle Avrupa'nın ve Macaristan'ın şu anda yaşadığı su sorunu, kuraklık problemiyle ilgili de bir işbirliği yapma durumundayız. Orada bu anlamda çok güçlü bir zirve gerçekleşecek. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımızın davetiyle inşallah her alanda işbirliğimizi artıracğız. Ulaştırma ve enerji hattı başta olmak üzere Macaristan ve Türkiye, Türk dünyasının önemli güç merkezlerinden olmaya devam edecek." değerlendirmesinde bulundu.

Macaristan'daki Türkiye sevgisinin Türk vatandaşlarının tahmin ettiğinin de ötesinde olduğunu belirten Zorlu, bu bölgede Türkiye ve Macaristan'ın ilişkilerini arttırması ve güçlenmesinden buradaki vatandaşların büyük memnuniyet duyduğunu söyledi.

Zorlu, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA), Yunus Emre Enstitüsü ve diğer Türk kuruluşlarımızın burada etkinliklerini arttırmasıyla Türkiye ile Macaristan nezdinde Avrupa ve Batı ile Doğu'nun yakınlaşmasının giderek artacağına değinerek, bu faaliyetleri desteklemeye devam edeceklerini sözlerine ekledi.

Dün başlayan ve Hun ile Türk kökenli toplulukları buluşturmak amacıyla düzenlenen Büyük Hun-Türk Kurultayı, yarın sona erecek.

olacağız. Yaklaşık 200 milyon nüfusumuzla Avrupa'yla Doğu'nun barış, huzur ve refah merkezi olarak TDT'miz geleceğe ilerlemektedir. Tarihte, Hunlar Göktürklerden nasıl ayrılmazsa bugün de Türkiye, Macaristan'dan kesinlikle ayrılmaz." değerlendirmesinde bulundu.

Zorlu, büyük düşünür İsmail Gasprıralı'nın meşhur "dilde, fikirde, işte birlik" şiarına atıfta bulunarak, bunun artık sadece bir temenni olmadığına, bunu adım adım hayata geçirmeye devam ettiklerine işaret etti.

TÜDSES (Türk Dünyası Sivil Toplum Destek Sistemi) ismiyle Türk dünyasının dijital platformunu Türkiye'de kurduklarını hatırlatan Zorlu, "Mobil cihazları-

Мектеп жасына дейінгі мекемелер

Мемлекеттік балабақшаларға қарағанда жеке топтағы баланы аз, түрлі үйірмелер бар және спорттық секциялар қызмет көрсетеді. Білай алып қарағанда «бұл қызметтің құны қанша» деген сұрақ туындайды.

Өскемен мен Семейде жеке балабақшаға ай сайын 23,5 мың теңге төлеуге болады. Кей жерде 135 мың теңгеге жетеді. Қазір бұл өңірлерде орташа баға – 50-100 мың теңге.

Қостанайда жеке тәрбиелеу орындары 45-95 мың теңге сұрайды. Ал ерекше балаларға арналған мамандандырылған балабақша қызметі 120 мың теңгеден басталады. Тіл үйретсе 70 мың теңге, түрлі үйірме мен секция қосса 140 мың теңге төлейді.

Атырау, Көкшетау, Павлодарда орташа баға 50-80 мың теңге. Кейбір таңдаулы балабақша 150 мың теңге және одан жоғары ақы де сұрайды. Ақмола облысында балабақша қызметі баланың жасына қарай бөлінеді. 2 жасқа толмаған баланы бағыптау 90 мың теңге шамасында болса, мектеп алды даярлық тобының құны 75 мың теңге. Ал 2-5 жас аралығындағы балаларға балабақша құны 39,5 теңге болып тұр.

Талдықорған мен Таразда баға 40-50 мың теңгеден басталғанымен, көбіне 70 мың теңгеден аспайды. Үйірме мен секция болса да 100 мың теңге сұрайды. Ақтау мен Петропавлда ақысы жоғары балабақша 70 мың теңге болса, бұл қалалардан ай сайынғы төлемі 25-30 мың теңге болатын тәрбиелеу орнын таба аласыз. Қызылордада жеке балабақша құны 40-50 мың теңге.

Ақтөбе, Қонаев пен Оралда баға 30-60 мың теңге аралығында. Ақтөбеде мемлекеттік тапсырыс алатын балабақшада ай сайынғы төлем құны 16,8 мың теңге болса, тағы бір балабақшаның қызмет құны 214 мың теңге. Қонаевта қосымша қызмет түрі жоқ қарапайым жеке балабақша құны шамамен 70 мың теңге тұрады.

Елімізде жеке балабақшалардың қызмет құны Түркістанда арзан болып шықты. Мұнда баға 15 мың теңгеден басталып, 60-70 мың теңгеге дейін жетеді. Халық саны өнді-өнді ғана өсіп келе жатқан өңір үшін бұл ең тиімді баға.

Асемгүл ГАЛИМОВА

Ahıska Türkü Milli Kahraman İskender Aznaurov Doğumunun 70. Yılında Şemkir'de Anıldı

Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Milli Kahramanı, Ahıska Türkü İskender Aznaurov'un doğumunun 70. yılı dolayısıyla Azerbaycan'ın Şemkir rayonuna bağlı Kür kasabasında anma programı düzenlendi.

İskender Aznaurov adına Kür Kasabası Tam Orta Genel Eğitim Okulu'nda gerçekleştirilen programa Şemkir Rayon İcra Hâkimiyyeti Başkan Birinci Yardımcısı Süleyman Zeynalı, Türkiye Cumhuriyeti Gence Başkonsolosu Recep Öztöp, Dünya Ahıskalı Türkler Birliği (DATÜB) Genel Sekreteri Fuat Uçar, DATÜB Azerbaycan Temsilcisi ve ATVİB Başkanı Halid Halilov, DATÜB Kadın Kolları Başkanı Refika Muhammedgil, Ahıska Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Rövsen Memmedoğlu, Milli Kahra-

man İskender Aznaurov'un eşi Gülhanım Aznaurov, çocukları ve torunları, silah arkadaşları, öğretmenler, öğrenciler ve çok sayıda davetli katıldı.

Anma programı kapsamında Kür Kasabası Kültür Evi tarafından İskender Aznaurov'un hayatına ithafen "İskender" şiiri seslendirildi. Milli Kahramanın çocukları tarafından baba-

larının doğum gününe ithafen hazırlanan özel sahne gösterisi izleyicilere sunuldu.

Okul öğrencileri tarafından Azerbaycan'a ve İskender Aznaurov'a ithaf edilen "Şehidin Son Sözü" şiiri seslendirilirken, "Can Azerbaycan" adlı eser de öğrenciler tarafından icra edildi. Orhan Paşalı ve okul öğrencilerinin ortak performansıyla "Topçu İskender" kompozisyonu sahnelendi.

Programda ayrıca öğrencilerin hazırladığı ve Milli Kahraman İskender Aznaurov'un aziz hatırasına ithaf edilen "Zafere Giden Yol" adlı sahne gösterisi sunuldu.

Fuat Uçar: "Ahıska Türkleri, Azerbaycan'ı her zaman vatani bilmiş ve sevmiştir"

Programda konuşan Dünya Ahıskalı Türkler Birliği Genel

Uçar, "Bugün burada İskender Aznaurov'u anarken aslında Ahıska Türklerinin Azerbaycan'a duyduğu sevgiyi, bağlılığı ve ortak kader anlayışını da bir kez daha ifade ediyoruz. Onun adı, Azerbaycan ile Ahıska Türkleri arasındaki güçlü kardeşlik bağının simgelerinden biri olarak yaşamaya devam edecektir." dedi.

Aznaurov bunun en güçlü ve en anlamlı örneklerinden biridir. Onun hayatı ve mücadelesi, Ahıska Türklerinin Azerbaycan ile olan gönül bağının ne kadar güçlü olduğunu göstermektedir." ifadelerini kullandı.

İskender Aznaurov'un yalnızca Azerbaycan'ın değil, dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan Ahıska Türklerinin de gurur duyduğu bir Milli Kahraman olduğunu belirten Uçar, onun hatırasının yaşatılmasının ve hayatının genç nesillere aktarılmasının büyük önem taşıdığını söyledi.

Halit Halilov:
"İskender Aznaurov'un adı nesiller boyunca yaşayacak"

DATÜB Azerbaycan Temsilcisi Halit Halilov da programda yaptığı konuşmada, İskender Aznaurov'un hayatının ve kahramanlığının Ahıska Türkleri ile Azerbaycan arasındaki tarihi ve kardeşlik bağlarının önemli simgelerinden biri olduğunu ifade etti.

Halilov, Milli Kahramanın Azerbaycan'ın bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü uğrunda gösterdiği fedakârlığını hiçbir zaman unutulmayacağını belirterek, onun kahramanlığının genç nesillere aktarılmasının büyük önem taşıdığını vurguladı. İskender Aznaurov'un adının Azerbaycan halkının ve Ahıska Türklerinin hafızasında nesiller boyunca yaşayacağını ifade etti.

Dünya Ahıskalı Türkler Birliği olarak, programın hazırlanmasında ve gerçekleştirilmesinde emeği geçen başta Kür Kasabası İskender Aznaurov adına Tam Orta Genel Eğitim Okulu Müdürü Könül Askerov olmak üzere okul yönetimine, öğretmenlere, öğrencilere ve katkı sunan tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ediyoruz.

Azerbaycan'ın bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü uğrunda canını veren Ahıska Türkü Milli Kahraman İskender Aznaurov'u doğumunun 70. yılında rahmet, minnet ve saygıyla anıyoruz.

Жеке балабақшалар бағасы

Жеке балабақшалар құны ай сайынғы төлем 20 мың теңгеден басталып, жарты миллион теңгеге дейін жетіп тұр. Біреу үшін бұл қол жетпес қызмет болса, екінші бір адамдар үшін қажеттілік. Қай қалада балабақша қызметі қымбат, ал қай өңірде баға қолжетімді.

Мемлекеттік балабақшаларға қарағанда жеке топтағы бала саны аз, түрлі үйірмелер бар және спорттық секциялар қызмет көрсетеді. Екінші жағынан алып қарағанда «бұл қызметтің құны қанша» деген сұрақ туындайды.

Тағы бір ескере кететін жайт, жеке балабақшалардың бір бөлігі мемлекеттік тапсырыс аясында жұмыс істейді. Мемлекет шығынның бір бөлігін өтейді. Оны жергілікті әкімдік шешеді. Бүгінде өңірлерде орта есеппен ай сайын 14-17 мың теңгеге шығып тұр. Дегенмен қазір ата-аналар мемлекеттік тапсырысы жоқ балабақшаларды таңдап, баласын сонда тәрбиелейді.

Балабақша қызметі Алматы мен Астанада қымбат. Еліміздің екі қаласында жеке балабақшаларда көрсетілетін қызмет түрі көп. Тілді тереңдетіп оқытып, бас-сейн, гимнастика, би және футбол мен күрес үйірмелерін ашып қойған Ата-аналарды қызықтыру үшін кейде шетелден оқытушы алдыртады немесе атақты кәсіби спортшыларды шақырады. Сонымен бірге сурет салу, музыка мен театр өнеріне баулитын үйірмелер де бар. Мұндай балабақшалар қызметі 50-60 мың теңгеден басталып, 500 мың теңгеге дейін жетеді. Танымал балабақшалардағы орташа баға 150-200 мың теңге.

Шымкентте жеке балабақша қызметі одан сәл төмен. Орта есеппен – 142-150 мың теңге. Қарағанды мен Жезқазғанда таңдау көп әрі балабақшаға ай сайын 45-100 мың теңге төлеуге болады.

Асемгүл ГАЛИМОВА

Macaristan’da Turan rüzgârı: Büyük Hun-Türk Kurultayı görkemli bir törenle açıldı

Macaristan’ın Bugac kasabasında düzenlenen Büyük Hun-Türk Kurultayı görkemli bir törenle açıldı. Türk dünyasının ortak tarihini, kültürel mirasını ve kardeşlik bağlarını yaşatmak amacıyla düzenlenen kurultay, katılımcıları ortak tarihin izinde buluşturdu.

Macar Turan Vakfı tarafından Hun ve Türk kökenli toplulukların geleneksel kültürlerini, tarihî miraslarını ve ortak değerlerini tanıtmak amacıyla düzenlenen Büyük Hun-Türk Kurultayı’nın resmi açılış töreni, Macaristan’ın Bacs-Kiskun bölgesindeki Bugac kasabasında görkemli bir şekilde gerçekleştirildi.

Anadolu Ajansının (AA) 15 Ağustos tarihli haberine göre törene, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Genel Sekreteri Kubanıçbek Ömüraliyev, Özbekistan

Kültür Bakanı Yusufon Usmanov, Kırgızistan Kültür Bakanı Mamabetaliyev Mirbek, Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) Genel Sekreteri Sultan Raev, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve Türk Devletleri ile İlişkiler Başkanı Kürşad Zorlu, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) Başkanı Abdullah Eren, Macaristan Turan Vakfı Başkanı Andraş Biro ile Türk dünyasından çok sayıda davetli katıldı.

“TÜRK DÜNYASI İÇİN ÇOK ÖNEMLİ”

TDT Genel Sekreteri Kubanıçbek Ömüraliyev, kurultayın Avrupa’nın merkezinde düzenlenmesinin Türk dünyası açısından büyük önem taşıdığını belirtti. İki yılda bir düzenlenen Büyük Hun-Türk Kurultayı’nın Türk dünyasından çok sayıda bürokrat, sanatçı ve katılımcıyı bir araya getirdiğini ifade eden Ömüraliyev, bu tür kültürel etkinliklerin düzenlen-

mesi için çalışmayı sürdüreceklerini söyledi. Ömüraliyev ayrıca Kırgızistan’da düzenlenecek Dünya Göçebe Oyunları’nı hatırlatarak, Türk dünyasının ortak kültürünü yaşatan etkinliklerin önemine dikkat çekti.

“TÜRKLERİN BİRLİĞİ İÇİN ÇALIŞIYORUZ”

TİKA Başkanı Abdullah Eren, Türkiye’nin Büyük Hun-Türk Kurultayı’na en başından beri güçlü destek verdiğini belirterek, TİKA’nın etkinliğin düzenlenmesine lojistik katkı

sunduğunu söyledi. Eren, Türk dünyasında birlik ve beraberliğin güçlendirilmesine yönelik çalışmaların son yıllarda yoğunlaştığını belirterek, “Türkistan coğrafyasında Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve tüm bu Türk coğrafyalarında Türklerin birliği ve beraberliğiyle alakalı son yıllarda özellikle çalışmalar yapıyoruz.” ifadelerini kullandı.

Macaristan’da düzenlenen

kurultayın bu çalışmalar açısından ayrı bir önem taşıdığını belirten Eren, Macaristan’ın Kanuni Sultan Süleyman’ın hatırasının ve Türk-Macar dostluğunun yaşatıldığı, aynı zamanda Attila ve Hunların mirasını taşıyan bir coğrafya olduğunu ifade etti. Eren, “Biz Oğuzlarla beraber Türkistan coğrafyasından, Karadeniz’in kuzeyinden buralara gelmişiz” diyen insanların böyle bir etkinlik düzenlemesinin kendilerini mutlu ettiğini söyledi.

“MACARLARI TÜRK DÜNYASININ AYRILMAZ BİR PARÇASI OLARAK GÖRÜYÖRÜZ”

TÜRKSOY Genel Sekreteri Sultan Raev, Büyük Hun-Türk Kurultayı’nın uluslararası ölçekte önemli bir kültürel buluşma hâline geldiğini belirtti. TÜRKSOY olarak kurultayın düzenlenmesine destek veremeyi sürdüreceklerini ifade eden Raev, “Macarları Türk dünyasının ayrılmaz bir parçası olarak görüyoruz.” dedi. Raev, Türk dünyasından sanatçıların ve bilim insanlarının kurultaya katılmasından duyduğu memnuniyeti dile getirerek, Macaristan’dan katılımcıların Kırgızistan’da düzenlenecek Dünya Göçebe Oyunları’nda da yer alacağını bildirdi.

TÜRK DÜNYASI BUGAC’TA BULUŞTU

Hun ve Türk kökenli toplulukları bir araya getiren kurultay kapsamında geleneksel müzik ve dans gösterileri, atlı birliklerin geçit törenleri, göçebe yaşam canlandırmaları, okçuluk ve savaş sanatları gösterileri ile el sanatları sergileri düzenleniyor. Programda ayrıca arkeoloji ve antropoloji alanlarında çeşitli etkinlikler gerçekleştiriliyor.

Kurultayın simge yapılarından Attila Çadırı’nda Hunlar, Türkler ve Macarların ortak tarihî mirasını yansıtan eserler sergilenirken, akraba halklara ait otağlarda geleneksel yaşam kültürü, el sanatları ve millî değerler tanıtılıyor.

2007’DE KAZAKİSTAN’DA BAŞLADI

İlk Türk-Hun Kurultayı 2007 yılında Kazakistan’da düzenlendi. Daha sonraki yıllarda Macaristan’da geniş kapsamlı olarak gerçekleştirilen buluşmalar gelenek hâline geldi.

Üç gün süren Büyük Hun-Türk Kurultayı’nın 16 Ağustos’ta sona ermesi bekleniyor. Kurultay, Hun ve Türk kökenli toplulukların ortak tarihî mirasını, kültürel değerlerini ve geleneklerini yaşatmayı amaçlıyor.

ҚАЗАҚСТАНДА ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ БОЙЫНША УНИВЕРСИТЕТ ҚҰРЫЛДЫ

Қазақстанда жасанды интеллект бойынша мамандандырылған университет құрылды. Бұл туралы үкімет отырысында ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек цифрландыру мен жасанды интеллекттің дамуы туралы есеп берді.

«Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес жасанды интеллект бойынша мамандандырылған университет құрылды. Ол салалық сұраныстарға сәйкес пәнаралық салаларда кадрларды даярлауға, сондай-ақ қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізуге бағытталған. Университет Alem.ai экожүйесіне интеграцияланған және жетекші халықаралық университеттермен және технологиялық компаниялармен серіктестікте дамиды», - деп атап өтті ол. Қазіргі уақытта жасанды интеллектті дамыту бойынша ауқымды жұмыстар жүргізілуде. Дегенмен, жасанды интеллект университетін құрумен қатар бірқатар жүйелі шараларды жүзеге асыру қажет.

«Негізгі мақсат - оқытушылар мен қызметкерлерді жасанды интеллект бойынша біліктілікті арттыру бағдарламаларымен 100% қамтуды қамтамасыз ету және 100 000 студентті қамтитын AI-Sana бағдарламасының келесі кезеңін жүзеге асыру. Сонымен қатар, біз компанияның әзірлемелерін пайдалана отырып, білім беру жүйесін трансформациялауға бағытталған OpenAI-дің алғашқы халықаралық пилоттық жобасын жүзеге асыруды жоспарлап отырмыз. Сондай-ақ, жоғары оқу орындарының суперкомпьютерлік инфрақұрылымға қолжетімділігін қамтамасыз ету қажет», - деп түсіндірді Саясат Нұрбек.

Президенттің тапсырмасына сәйкес, AI-Sana бағдарламасы жүзеге асырылуда. Бірінші кезеңде студенттерге 646 000 сертификат берілді, студенттер 229 жасанды интеллект негізіндегі шешім әзірледі.

«Екінші кезеңде 100 000 студент жасанды интеллект кеңесінің мүшесі Пол Ким мырза әзірлеген жасанды интеллект бойынша тереңдетілген курстардан өтеді. Іріктеу процесі ақпанда өткен. Үшінші кезеңде 60 000 студент нақты салалық қажеттіліктерге бағытталған өз жобаларын әзірлеген. «Төртінші кезеңде 1500 жоба жеделдетіліп, нарық деңгейіне шығарылды», - деп мәлімдеді Жоғары білім министрлігінің басшысы. Жоғары оқу орнында құрылған «Tomorrow School» жобасы Жасанды интеллект және цифрлық даму министрлігімен және Astana Hub-пен бірлесіп жүзеге асырылуда.

«Жоба барлық аймақтардың тұрғындары үшін халықаралық әдіснамаға негізделген тәулік бойы жұмыс істейтін форматта ұйымдастырылуда. Бүгінгі таңда төрт аймақта қажетті сыныптар бөлінді, ал жобаға компьютерлік жабдықтармен жабдықтау мәселесі толығымен шешілді. Осыған байланысты біз Ақмола, Қостанай және Алматы облыстарының әкімдіктеріне жобаны белсенді қолдағаны үшін алғысымызды білдіреміз», - деп түсіндірді министр.

Қазақстанда жасанды интеллект саласын дамыту және бәсекеге қабілетті кадрлар даярлау бағытында ауқымды жұмыстар қарқын алуда. Жаңадан ашылғын мамандандырылған университет тек білім беру ошағы ғана емес, сонымен қатар ел экономикасының әртүрлі секторларына озық технологияларды енгізетін ғылыми-инновациялық хабқа айналмақ. Бұл бастама еліміздің цифрлық болашағын айқындап, жастардың заманауи құзыреттерді меңгеруіне тың серпін бермек. Аталған жоба аясында халықаралық тәжірибені кеңінен қолдану және озық технологиялық компаниялармен тығыз әріптестік орнату басты назарда ұсталады. Бұл үдеріс отандық білім беру жүйесінің сапасын жаңа деңгейге көтеріп, қазақстандық студенттердің жаһандық еңбек нарығында сұранысқа ие болуын қамтамасыз етеді.

Асемгүл ГАЛИМОВА

АЛМАТЫДА ЖАҢА МЕКТЕПТЕР АШЫЛУДА

Алматыда 1 қыркүйекке дейін 8 жаңа мектеп ашылып, жұмыс істеп тұрған білім беру нысандарындағы жөндеу жұмысы толық аяқталады. 133 мың бала тегін ыстық тамақпен қамтамасыз етіліп, отбасыларға балаларын оқу жылына даярлауға көмек көрсетіледі. Қала мектептеріндегі тағы бір елеулі өзгеріс — жасанды интеллектің егізіле бастауы. Алматының жаңа 2026—2027 оқу жылына даярлығы мен «Мектепке жол» акциясының барысы туралы Әңірлік коммуникациялар қызметінің баспасөз конференциясында қалалық Білім басқармасының басшысы Сәкен Аралбаев айтып берді.

Алматыда қазір білім беретін 1 828 ұйым жұмыс істейді. Оның қатарында балабақшалар, мектептер, колледждер мен қосымша білім беретін ұйымдар бар. Бұл мекемелерде жалпы саны жарты миллионға жуық бала білім алады. Биыл 356 968 оқушы мектеп табалдырығын аттайды. Бұл былтырғыдан 7 670 балаға көп. Мектептің саны да қатар өсіп келеді: қалада қазір 362 орта білім беру ұйымы бар. Оның 235-і мемлекеттік

басқармасының мәліметінше, барлық жұмыс аяқталған. Қазір мектептердің 90 пайызы жылу маусымына дайын. Қалған мектептегі жұмыс 25 тамызға дейін аяқталады. Алматыда 2026—2029 жылдарға арналған мектептерге жасанды интеллектің енгізу бағдарламасы іске қосылады. Шілде айынан бастап қаладағы 10 мектепте ЖИ сервисі сынақтан өтіп жатыр. Оның қатарында мұғалімнің цифрлық көмекшісі, оқушыға арналған ЖИ-тьютор мен аналитикалық жүйелер бар. Алдағы уақытта мұндай технологияны кеңінен қолдану жоспарланып отыр. Негізгі мақсат — жасанды интеллект арқылы педагогтердің күнделікті қайталанатын жұмысының бір бөлігін азайту. 2029 жылға қарай мұғалімдердің әкімшілік жүктемесін шамамен 30 пайызға қысқарту көзделген. Сонымен қатар оқушыларды жасанды интеллектімен оқу модульдері, олимпиадалар, хакатон, жеке жобалармен таныстырмақшы. Тағы бір жаңа жүйе — SANA. Ол педагогтердің оқу жүктемесін, жалақы есептеуді, жұмыс уақытының табельдері мен қызметкерлер туралы нақты деректерді автоматты түрде салыстыруы тиіс. «Мұғалім балалармен жұмыс істеп, мектеп дирек-

Бірыңғай ахуалдық орталық пен полицияның жедел басқару орталығына қосылған. Сонымен қатар оқу жылы басталар алдында мектептерде мұғалім тапшылығы әлі де бар. 17 тамыздағы жағдай бойынша 654 бос жұмыс орны ашық тұр.

Әсіресе математика, бастауыш сынып пен орыс тілі пәнінің мұғалімдеріне сұраныс жоғары. Қосымша қажеттілік, оның ішінде жаңа мектептің ашылуына байланысты пайда болды. Қала бұл мәселені педагогикалық жоғары оқу орындарымен бірлесіп шешуді жоспарлап отыр. Сонымен қатар 2027—2030 жылдарға арналған әкімдік гранттары бағдарламасы әзірленіп жатыр. Мектепке дайындықтың тағы бір маңызды бағыты — баласын 1 қыркүйекке өз бетінше дайындауға қиналатын отбасыларға көмек көрсету. Биыл «Жалпыға бірдей білім беру» қоры арқылы осындай қолдауға 460 миллион теңге бөлінді. Көмекті 7 669 бала — жетім балалар, аз қамтылған отбасылардың балалары мен атаулы әлеуметтік көмек алатын отбасылардың балалары алады. Алматыда бір балаға 60 мың теңге төленеді. Қаражат ата-аналарға тікелей аударылады, осылайша олар қажетті мектеп формасын, аяқ киім мен

те, 127-сі жеке меншік мектеп екен. Соңғы бір жылда Алматыда мемлекеттік мектептің саны 10-ға көбейіп, жаңа оқушы орнының жалпы саны 13 450-ге артқан. «Алматы өсіп, бала саны да артып барады. Жаңа оқу жылында мектептерде 356 мыңнан астам бала білім алады. Сондықтан жаңа ғимараттарды ашып қана қоймай, балалардың оқуына қолайлы жағдай жасап, мектептің шамадан тыс жүктелуіне жол бермеуге тырысып жатырмыз», — дейді Сәкен Аралбаев. Биыл күзде бірінші сыныпқа шамамен 31 мың бала қабылданбақ. Қазіргі таңда 28 806 бірінші сынып оқушысы қабылданды: оның 26 100-і мемлекеттік мектепке, 2 706-сы жеке меншік мектепке барған. Колледжде де қатар қабылдап жатыр. Биыл қала мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша 17 173 орын бөлді. Алайда талапкер саны көп: қазірдің өзінде 23 251 өтініш түскен. Құжатты 27 тамызға дейін тапсыруға болады. Осы оқу жылында 11 мыңнан астам оқушы 8 жаңа мектепте білім алады.

Сонымен қатар 1 қыркүйекке дейін №60, №160 пен №124 мектеп, сондай-ақ №15 интернат қайта ашылады. №15 интернаттың ескі ғимараты сүріліп, орнына жаңа ғимарат салынды. №112 мен №16 мектеп жаңа қосымша ғимаратпен жұмысын бастайды. Биыл жазда 164 мектепте жөндеу жұмысы жүргізілді. Білім

торы білім сапасына көңіл бөлуі керек. Олар бітпейтін кесте жасап, есеп толтырумен айналыспауы тиіс. SANA жүйесі сәйкессіздіктерді автоматты түрде анықтауы керек.

Мысалы, қосарланған жалақы, артық сағат пен іс жүзінде жұмыс орнында жоқ қызметкерлерді. Бұл бюджеттің ашықтығы мен мектеп жұмысын дұрыс ұйымдастыру мәселесі. Қолмен істелетін күнделікті жұмыс неғұрлым аз болса, білім беруге соғұрлым көп уақыт қалады», — деді Сәкен Аралбаев. Мектепке қатынауы қиын балалар, сондай-ақ жөндеу жұмысына байланысты уақытша жабылған мектептердің оқушылары үшін 287 мектеп автобусы жұмыс істейді. Олар 64 мектептен 13 мыңнан астам баланы тасымалдайды. Оқушылардың оқу кестесінде де өзгеріс болады. 5—7 сынып оқушылары үшін «Конституция негіздері» пәні, 8—11 сынып оқушылары үшін «Заң мен тәртіп» курсы енгізіледі. Сонымен қатар «Жеке қауіпсіздік» курсы жалғасады. Бұдан бөлек, «Жасыл мектеп» экологиялық жобасы енгізіле бастайды. Қауіпсіздік шаралары да күшейтілді. Барлық 202 мемлекеттік балабақша мен 235 мемлекеттік мектеп камерамен, дабыл түймесімен және басқа да қорғаныс жүйесімен жабдықталған. Барлығы 21 мыңнан астам цифрлық камера орнатылған. Олар, сондай-ақ дабыл түймелері

кеңсе тауарларын өздері сатып ала алады. Сонымен қатар республикалық «Мектепке жол» акциясы өтіп жатыр. Аудан әкімдіктерінің демеушілік көмегі есебінен тағы 8 660 балаға қолдау көрсету жоспарланған. 17 тамызда 3 968 оқушыға жалпы сомасы 98 миллион теңге болатын мектепке керек-жарақ пен басқа да нәрсе алу үшін көмек көрсетілді. «Бала үшін 1 қыркүйек оның мектеп формасы, аяқ киімі немесе дәптері бар ма деген алаңдаушылықпен басталмауы керек. Сондықтан отбасыларға көмек көрсету біз үшін оқу жылы қарсаңындағы жай ғана формалды акция емес. Біздің міндетіміз — әр оқушының 1 қыркүйекке толық дайын болып, өзін басқа балалармен тең сезінуін қамтамасыз ету», — деді Сәкен Аралбаев. Жаңа оқу жылында 133 мың оқушы тегін ыстық тамақпен қамтылады. Бұл өткен жылмен салыстырғанда 500 балаға көп. Тегін тамақпен 1—4 сыныптардың барлық оқушылары, сондай-ақ әлеуметтік осал отбасылардан шыққан жоғары сынып оқушылары қамтамасыз етіледі. Бастауыш сынып оқушысына арналған бір түскі астың құны күніне 800 теңгені құрайды. Жалпы, Алматыда 2026 жылы мектептегі тамақтануға 15,7 миллиард теңге қарастырылған.

Асемгүл ГАЛИМОВА

Таиров Яша
Ахмедович —
Человек с большой
буквы

В нашем мире очень много добрых и отзывчивых людей, которых по праву можно считать патриотами и истинными сыновьями своего народа. Они искренно и всем сердцем желают добра и счастья тем, кто живёт с ними рядом.

Человек, которому не чужды проблемы тех людей, которые нуждаются в помощи и поддержке... Чедовек, который дарит надежду тем, кто нуждается в помощи в самые трудные минуты их жизни. Таиров Яша Ахмедович, является одним из таких людей. Он - предприниматель, занимающийся благотворительностью уже многие годы. Прекрасный семьянин, заботливый муж, отец и любящий дедушка своих внуков. Родился и вырос в селе Ынтымак Толебийского района Туркестанской области. Активно участвует в жизни своего народа, всегда протягивает руку помощи сиротам, инвалидам, малообеспеченным семьям и пожилым людям.

Оказывает материальную помощь, помогает продуктами питания первой необходимости, решает бытовые и социальные вопросы своих земляков. В тесном контакте сотрудничает с ТЭКО Толебийского района Туркестанской области. Благодаря таким людям как Яша Ахмедович и другим нашим братьям-спонсорам, все чувствуют тепло и заботу. И потому мир держится на таких неравнодушных людях, как они. От лица председателя ТЭКО Толебийского района Таирова Айдамир Мухтазимовича, представителей наших регионов и старейшины поселка Ынтымак Мамедова Каи, хотим выразить Яше Ахмедовичу искреннюю благодарность. И пусть ваш нелегкий труд во благо тех, кто нуждается в поддержке и заботе, воздастся Баракатом от Всевышнего Аллаха.

Сейфи ИСАЕВ

Благословенная память

Есть такие люди, которые рождены, чтобы творить добро, и за это не требуют награды. Мы - потомки, помним, чтим светлую память и в своих молитвах упоминаем их имена. Один из таких людей, давно ушедший в мир иной, да благословит Аллах его за добрые деяния, - Валиев Хейрулла Ожах оглу. Сколько искренности и любви было в его чистом сердце...

В селе Ынтымак Толебийского района он на свои личные средства построил красивую мечеть. Своими руками укладывал кирпич за кирпичиком. Он всю жизнь проработал простым чабаном, испытывал все тяготы лихих послевоенных лет. Но при этом сохранил в своем сердце искру тепла и света к своему народу, веру в Аллаха. Мы помним о нем, ибо на таких людях держится наш мир. И когда в мечети звучит азан и отдается эхом по всему залу, мы вспоминаем того, - самого доброго и милого сердцу человека по имени Хейрулла Ожах оглу. Всем, кто помнит о нем, - мира и добра.

Сейфи ИСАЕВ

ӨҢІРЛІК ЖОБАЛАР БҰҚАРАҒА ҰСЫНЫЛДЫ

Астана қаласындағы Alem.AI халықаралық жасанды интеллект орталығында еліміздің дамуына үлес қосар маңызды оқиға өтті. Бұл жерде «Талдау мектебі» жобасының Алматы және Қарағанды қалаларында өткен өңірлік кезеңдерінің нәтижелері бойынша дайындалған аналитикалық жинақтары ресми түрде көпшілікке таныстырылды.

Аталмыш зерттеулерді тек тәжірибелі мамандар емес, аталмыш мектеп аясында аймақтарда ұйымдастырылған арнайы білім беру жобаларының түлектері жүргізді. Олар өңірлердің әлеуметтік-экономикалық орнықты дамуына қатысты ең өзекті мәселелерді терең талдап, түйткілдерді жүйелі түрде шешуге арналған нақты әрі қолжетімді ұсыныстар әзірледі. Бұл жас мамандардың тек теориялық біліммен шектеліп қалмай, мемлекеттік басқару мен өңірлік саясатқа практикалық тұрғыдан қалай үлес қосып жатқанын айқын көрсетеді. Іс-шара барысында сөз сөйлеген Мәулен Әшімбаев «Талдау мектебі» жобасын дамыту мемлекеттік және өңірлік деңгейдегі басқарушылық шешімдердің сапасын түбегейлі арттыруды көздейтінін атап өтті. Заманауи жаһандық сын-қатерлер жағдайында кәсіби сарапшыларды даярлау жүйесі де жаңа талаптарға сай болуы тиіс.

Сонымен қатар ол бүгінгі таңда еліміздің және әрбір өңірдің орнықты дамуын қамтамасыз ету үшін деректерді тиімді пайдалану (Data-driven approach), заманауи технологиялар мен терең кәсіби сараптаманы өзара ұштастыру айрықша мәнге ие екенін тілге тиек етті. «Taldau

Community жас мамандардың кәсіби деңгейін арттыруға, өзара байланыс орнатуға және бірлескен жобаларды жүзеге асыруға жағдай жасауды көздейді. Бұған дейін де айтып жүргенімдей, мұның бәрі елімізді одан әрі дамыту үшін қажет. Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың реформаларын іске

асыруға белсенді атсалысуларыңыз үшін де бұл бастама айрықша маңызға ие. Біздің барлық жобамыз, түрлі бағыттағы бастамаларымыз кәсіби мамандардың жаңа буыны мен жас кадрлардың заманауи Қазақстанның дамуына елеулі үлес қосуына қажетті жағдай жасауға арналған. Қауымдастықтың басты мақсаты мен жобаның негізгі миссиясы да осы. Алдағы уақытта біріміз аталған бағытта бірлесе белсенді жұмыс істеп, Әділетті Қазақстан құру жолында маңызды нәтижелерге қол жеткіземіз деп сенемін», — деді Мәулен Әшімбаев.

Жиынның ең маңызды бөлімдерінің бірі – өңірлік мектептердің түлектері өздерінің

үздік талдау жұмыстарын жұртшылық назарына ұсынуы болды. Жас зерттеушілер өңірлердің нақты әлеуметтік және экономикалық ерекшеліктерін ескере отырып, төмендегідей өзекті бағыттар бойынша жұмыс жүргізді:

Қарағанды облысы бойынша:

1. «Қарағанды vibe: жастар үшін өңірдің тартымды келбетін қалай қалыптастыруға болады?» – бұл зерттеу аймақтағы жастардың көші-қон үрдістерін тежеу, өңірде қалуға деген қызығушылығын арттыру, мәдени-әлеуметтік ортаны жақсарту және Қарағандының жастарға қолайлы заманауи имиджін құру жолдарын қарастырады.

2. «Smart-серіктестік: өңдеу өнеркәсібі саласындағы жұмыс берушілерді білім беру үдерісіне интеграциялау» – бұл еңбек нарығы мен білім беру саласының арасындағы алшақтықты жоюға, кадрлар тапшылығын болдырмауға және өнеркәсіп орындарының қажеттілігіне сай мамандарды тікелей оқу орнында даярлауға бағытталған.

Алматы қаласы бойынша:

1. «LEZ GO SMART, ALMATY!» – мегаполистің цифрлық инфрақұрылымын дамытуға, «ақылды қала» (Smart City) концепциясын тұрғындардың күнделікті

өміріне тиімді енгізуге арналған кешенді жоба.

2. «Мегаполисті тиімді басқаруға арналған әлеуметтік желілердің Data-driven аналитикасы» – қала тұрғындарының әлеуметтік желілерде көтерген мәселелерін Big Data және жасанды интеллект құралдары арқылы автоматты түрде талдап, әкімдікпен басқару органдарының жедел шешім қабылдауына көмектесетін заманауи әдістеме.

Жиын соңында атап өтілгендей, бұл таныстырылған зерттеулер мен жобалар тек қағаз жүзінде қалмайды. Олар Taldau экожүйесіндегі сарапшылар қауымдастығының әлеуеті мен жасанды интеллекттің озық мүмкіндіктерін бір арнаға тоғыстыру мақсатымен құрылып жатқан «Taldau AI Analytics» талдау орталығының тәжірибелік жұмыстарында да кеңінен пайдаланылатын болады. Бұл орталық болашақта мемлекеттік органдарға сапалы сараптамалық деректер беріп, елді дамыту жолындағы стратегиялық шешімдерді қабылдауға тікелей ықпал етеді. Жасанды интеллект дәуірінде ел болашағы үшін сапалы деректер мен сауатты сараптаманың маңызы арта түсетіні сөзсіз.

Асемгүл ГАЛИМОВА

ДЕТИ - НАШЕ БУДУЩЕЕ, ДЕТИ - НАШЕ ВСЁ

В наше время забота о детях, о их образовании и воспитании ложится не только на плечи государства и родителей, но и на всех, кто думает о будущем поколении.

«Дорога в школу» - ежегодная акция, которая проводится ТЭКО Толебийского района Туркестанской области многие годы. И этот год не исключение. Благодаря инициативе председателя ТЭКО Таирова Айдамира Мухтазимовича, представителей наших регионов и спонсорам была проведена эта грандиозная акция. Более 80 детей из малообеспеченных семей, получили материальную помощь.

Единство, сплоченность и участие в судьбе детей - главная прерогатива нашего турецкого народа. Благодаря коллективу ТЭКО и спонсорам мы уверенно идём вперёд. В дальнейшем будут проводиться мероприятия среди нашего народа, и то поколение детей, в жизни которых мы совместно примем участие и в будущем, продолжит эстафету. Спасибо всем участникам акции «Дорога в школу»! И пусть частичка того добра, сделанная вами во имя наших детей, отзовется в сердцах многих людей.

Сейфи ИСАЕВ

АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНДА ОНКОЛОГИЯЛЫҚ КӨМЕКТІҢ ЖАҢА МҮМКІНДІКТЕРІ КЕҢЕЮДЕ

Қатерлі ісікті ерте анықтау — адам өмірін сақтап қалудың ең тиімді жолдарының бірі. Дерт бастапқы кезеңінде анықталған жағдайда пациенттің толық емделу мүмкіндігі артып, өмір сүру ұзақтығы мен сапасы жақсарады. Осыған байланысты Алматы облысында онкологиялық скринингтерді кеңейтуге, заманауи диагностика мен емдеу технологияларын енгізуге ерекше көңіл бөлінуде.

Қазіргі уақытта қатерлі ісіктерді ерте анықтауға арналған үш негізгі скрининг жүзеге асырылуда: жатыр мойны обырының скринингі — 30 жастан 74 жасқа дейінгі әйелдерге әр төрт жыл сайын; сүт безі обырының скринингі — 40 жастан 76 жасқа дейінгі әйелдерге әр екі жыл сайын; тоқ ішек обырының скринингі — 50 жастан 76 жасқа дейінгі ерлер мен әйелдерге әр екі жыл сайын жүргізіледі. Барлық онкологиялық скринингтер тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде жүргізіледі. Оған цитологиялық зерттеуге жағынды алу, маммография, гемокульт-тест, бекітілген алгоритм бойынша тереңдетілген диагностика және медициналық көрсетілім болған жағдайда морфологиялық зерттеу кіреді.

2026 жылдың алғашқы жеті айында Алматы облысында онкологиялық скринингтермен 178 464 адам қамтылды. Скрининг нәтижесінде жатыр мойны обырының 20, сүт безі обырының 64 және колоректалды обырдың 13 жағдайы анықталды. Анықталған қатерлі ісіктердің 40 пайыздан астамы бірінші сатыда белгілі болған. Сонымен қатар тексерулер барысында обыр алды патологиялар мен басқа да созылмалы аурулар анықталды. Мұндай пациенттер сауықтыру шараларына жіберіліп, динамикалық бақылауға алынады. Мамандардың айтуынша, қатерлі ісіктің ерте кезеңде анықталуы

толық сауығу мүмкіндігін айтарлықтай арттырады. Бұл емдеуді дер кезінде бастауға, күрделі операциялар мен ұзақ терапияның қажеттілігін азайтуға мүмкіндік береді.

2025 жылы Алматы облысында жатыр мойны, жатыр денесі және аналық без обыры бойынша тіркелген жаңа жағдайлардың жалпы саны алдыңғы жылмен салыстырғанда 240-тан 252-ге дейін өсті.

Өсім 5 пайызды құрады. Жатыр мойны обыры бойынша жаңа жағдайлардың саны 126-дан 119-ға дейін, яғни 5,6 пайызға азайған. Бұл профилактикалық тексерулер мен скринингтердің маңызын көрсетеді. Алайда осы дерттен қайтыс болғандар саны 26-дан 29-ға дейін өскен. Диспансерлік есепте тұрған пациенттер саны 1135-тен 1188 адамға жетті. Аналық без обырының жаңа жағдайлары 65-тен 79-ға дейін көбейіп, өсім 21,5 пайызды құрады. Өлім-жітім 20-дан 21 жағдайға, ал диспансерлік есептегі пациенттер саны 441-ден 484 адамға дейін артты. Аналық без обырының белгілері бастапқы кезеңдерде анық байқалмайтындықтан, заманауи диагностиканы дамыту және пациенттерді мамандандырылған орталықтарға дер кезінде бағыттау аса маңызды.

Жатыр денесі немесе эндометрий обырының жаңа жағдайлары 49-дан 54-ке

дейін көбейді. Өлім-жітім 9-дан 13 жағдайға жетіп, 44,4 пайызға өсті. Диспансерлік есепте тұрған пациенттер саны 601-ден 635 адамға дейін артқан. Жалпы алғанда, аталған үш онкологиялық ауру бойынша өлім-жітім 55-тен 63 жағдайға дейін өскен. Ал диспансерлік бақылаудағы пациенттердің жалпы саны 2177-ден 2307 адамға жетті. Бұл онкологиялық ауруы бар тұрғындарға ұзақ мерзімді бақылау,

жүйелі емдеу және тұрақты медициналық сүйемелдеу қажет екенін көрсетеді.

Алматы облыстық көпсалалы клиникасында онкологиялық көмек диагностика, хирургиялық емдеу, дәрілік және сәулелік терапияны біріктіретін кешенді тәсіл негізінде көрсетіледі. Клиника базасында әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің хирургия кафедрасы, сондай-ақ онкология, урология, маммология және химиотерапия курстары жұмыс істейді. Кафедраны MD, PhD, PostDoc, қауымдастырылған профессор, онкогинеколог дәрігер Қарлығаш Нартбайқызы Тәжібаева басқарады. Клиникада болашақ онкологтар, онкогинекологтар және урологтар даярланып, мамандардың біліктілігін арттыруға бағытталған жұмыстар жүргізілуде. Оқу барысында клиникалық жағдайлар талданып, қатерлі ісіктерді ерте анықтау мен емдеуге қатысты практикалық дағдылар жетілдіріледі.

Клиникада онкогинекологиялық ауруларды диагностикалау мен емдеудің заманауи әдістері енгізілуде. Олардың қатарында: лапароскопиялық хирургия; гистероскопия; ICG — индоцианинді жасыл бояғышын пайдалану арқылы лимфа түйіндерін картографиялау; медициналық көрсетілімдер бойынша сентинелдік лимфа түйіндерін анықтау; эндометрий обырына молекулалық диагностика жүргізу бар. Лапароскопиялық операциялар үлкен тілік жасамай орындалатындықтан, пациенттің ағзасына түсетін салмақты азайтып, операциядан кейінгі қалпына келу мерзімін қысқартуға мүмкіндік береді.

Эндометрий обырын зерттеу кезінде MMR жүйесінің MLH1, PMS2, MSH2, MSH6 және p53 маркерлері анықталады. Молекулалық зерттеу ісіктің биологиялық ерекшеліктерін нақтылауға, аурудың болжамын бағалауға және әр пациентке жекелендірілген емдеу тактикасын таңдауға көмектеседі.

Алдағы жылдан бастап өкпе обырын ерте анықтауға арналған скринингті енгізу жоспарланып отыр. Бұл бастаманың маңызы зор, өйткені өкпе обыры онкологиялық аурулардан болатын өлім-жітім құрылымында бірінші орында тұр. Алматы облысындағы онкологиялық қызметтің алдағы негізгі міндеттері — қатерлі ісіктерді бастапқы кезеңінде анықтау көрсеткішін арттыру, молекулалық диагностиканы кеңейту, аз инвазивті хирургияны дамыту, заманауи дәрілік емдеу тәсілдерін енгізу және медицина мамандарының практикалық біліктілігін жетілдіру. Заманауи технология, ғылыми білім және дәрігерлердің кәсіби тәжірибесін ұштастыру — әр пациентке сапалы, дәлелді әрі жекелендірілген онкологиялық көмек көрсетудің басты шарты. Ал тұрғындар үшін ең маңызды қадам — скринингтен уақытылы өтіп, денсаулығына жауапкершілікпен қарау.

Асемгул ГАЛИМОВА

БЕКЖАН КЕНЖЕБАЙ: «СПОРТ — ЗИЯНДЫ ӘДЕТТЕРДІҢ АЛДЫН АЛУДЫҢ ТИІМДІ ЖОЛЫ»

Былырдан бастап Алматыда «Sport — достық алаңы» жобасы жүзеге асырылып, қаланың барлық ауданында спорттық-бұқаралық іс-шаралар тұрақты ұйымдастырылып келеді. Бір жылдың ішінде қала бойынша 3 200-ден астам спорттық-бұқаралық іс-шара өткізіліп, оған 380 мыңнан астам адам қатысты. Қаладағы спорт мектептері мен тегін секциялар балалар мен жастар үшін қолжетімді. Мұндай жұмыстар жастарды алкоголь, есірткі және темекі секілді зиянды әдеттерден аулақ ұстап, салауатты өмір салтын қалыптастыруға ықпал етеді.

Осы бағыттағы жұмыстар туралы Алматы қаласы Спорт басқармасы басшысының орынбасары Бекжан Кенжебай айтып берді.

— Бекжан Нұрланұлы, қазіргі таңда жастар арасында салауатты өмір салтын қалыптастыру маңызды мәселелердің бірі. Алматыда осы бағытта қандай жұмыстар атқарылып жатыр?

— Бүгінде Алматыда спортты дамыту тек жарыстар өткізумен шектелмейді. Біз спортты жастар тәрбиесінің маңызды құралы ретінде қарастырамыз. Себебі спорт — денсаулықты нығайтумен қатар, тәртіпке, жауапкершілікке, мақсат қоюға және командалық жұмысқа үйретеді.

Жастардың бос уақытын тиімді ұйымдастыру — зиянды әдеттердің алдын алудың маңызды жолдарының бірі. Осы мақсатта бұқаралық спортты дамытуға ерекше көңіл бөлініп отыр. 2025 жылдан бастап «Sport — достық алаңы» жобасы жүзеге асырылуда. Жоба қаланың барлық ауданын қамтиды. Оның аясында аула жарыстары, шағын турнирлер, жүгіру марафондары, футбол,

волейбол және баскетбол жарыстары ұйымдастырылады.

Басты мақсатымыз — жастарды спорт арқылы біріктіріп, олардың бос уақытын пайдалы әрі белсенді өткізуіне жағдай жасау. Спортпен тұрақты айналысатын жас зиянды әдеттерден аулақ болып, өз денсаулығына жауапкершілікпен қарауға бейімделеді.

— Жастардың спортқа қызығушылығы қандай деңгейде?

— Жастардың спортқа қызығушылығы жыл сайын артып келеді. Бұған өткізілетін іс-шаралардың саны мен қатысушылардың көптігі дәлел. Мысалы, тек 2025 жылдың өзінде Алматыда 3 200-ден астам спорттық-бұқаралық іс-шара өткізілді. Оларға 380 мыңнан астам адам қатысты.

Қазір тұрғындар арасында жүгіру, футбол, велоспорт және фитнес сияқты спорт түрлеріне қызығушылық жоғары. Әсіресе жастардың белсенділігі байқалады.

Біз үшін ең маңыздысы — спортты баршаға қолжетімді ету. Спорт тек кәсіби спортшыларға емес, барлық тұрғынға арналған болуы керек. Жастардың спортпен айналысуына жағдай жасау арқылы олардың денсаулығын нығайтып қана қоймай, темекі, алкоголь және есірткі сияқты зиянды әдеттерден аулақ болуына ықпал ете аламыз.

— Студент жастар арасында салауатты өмір салтын насихаттауға бағытталған қандай жобалар бар?

— Қазіргі таңда студенттер арасында Студенттік лига жобасы белсенді жүзеге асырылып жатыр. Бүгінде оған 35 жоғары оқу орны қатысуда.

Бұл жоба студенттердің бір-бірімен араласуына, достық қарым-қатынас орнатуына және белсенді өмір салтын қалыптастыруына мүмкіндік береді. Университеттер арасын-

дағы жарыстар жастардың спортқа деген қызығушылығын арттырып, олардың бос уақытын тиімді өткізуіне жағдай жасайды.

Қазір жастардың көп уақыты телефон мен әлеуметтік желілерге жұмсалады. Ал спорт оларды қозғалысқа, қарым-қатынасқа және белсенді өмірге тартады. Сондықтан студенттік спортты дамыту — жастар арасында салауатты өмір салтын қалыптастырудың тиімді тәсілдерінің бірі.

— Балалар мен жасөспірімдерді спортқа тарту бағытында қандай жұмыстар жүргізіліп жатыр?

— Балалар спорты — біздің негізгі бағыттарымыздың бірі. Баланы спортқа ерте жастан баулу өте маңызды. Осы мақсатта «Balalar Football Ligasы» жобасы іске асырылып келеді. Қазіргі таңда жобаға 7—15 жас аралығындағы 8 мыңнан астам бала қатысуда.

Бұл жоба арқылы балалар тек футбол ойнап қана қоймайды. Олар тәртіпке, жауапкершілікке, командалық жұмысқа және өз мақсатына жетуге үйренеді. Ең бастысы, спорт баланың бос уақытын тиімді ұйымдастырып, оны зиянды әдеттерден алшақ ұстауға көмектеседі.

Қаладағы спорт мектептері мен секцияларда балалар мен жасөспірімдерге арналған жаттығулар ұйымдастырылған. Ата-аналардың балаларын спортқа беруіне қажетті жағдайлар жасалып жатыр.

— Халықаралық жарыстардың қала тұрғындарына әсері қандай?

— Халықаралық жарыстардың маңызы өте зор. Соңғы жылдары Алматыда Almaty Marathon, ATP 250 Almaty Open, WTT Contender секілді ірі жарыстар ұйымдастырылды.

Мұндай жарыстар қала тұрғындарының спортқа деген қызығушылығын арттырады. Әсіресе жастарға үлкен мотивация береді.

Олар кәсіби спортшыларды көріп, өздері де спортпен айналысуға талпынады.

Мысалы, Almaty Marathon бүгінде үлкен қоғамдық қозғалысқа айналды. Оған кәсіби спортшылармен қатар қарапайым тұрғындар, жастар, студенттер мен еріктілер де қатысады. Бұл қоғамдағы белсенділікті арттырып, салауатты өмір салтын насихаттауға мүмкіндік береді.

— Спорттың жастарды зиянды әдеттерден қорғаудағы рөлі қандай?

— Спорттың бұл бағыты рөлі өте маңызды. Жастардың бос уақытын тиімді ұйымдастыру, олардың пайдалы ортаға араласуы және денсаулығына жауапкершілікпен қарауы — алкоголь, есірткі және темекі шегудің алдын алудың маңызды факторлары.

Спортпен тұрақты айналысатын жасөспірім өз денсаулығына мән береді, тәртіпке үйренеді және алдына мақсат қояды. Сонымен қатар спорт командалық рухты қалыптастырып, жастардың жаңа достар тауып, өз ортасын кеңейтуіне мүмкіндік береді.

Сондықтан біз спортты тек дене шынықтыру құралы емес, жастар тәрбиесінің маңызды бағыты ретінде қарастырамыз. Алдағы уақытта да жастардың спортқа қызығушылығын арттыру, қолжетімді спорттық орта қалыптастыру және салауатты өмір салтын насихаттау бағытындағы жұмыстарды жүйелі түрде жалғастыра береміз.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

130 ЖЫЛДЫҚ ТАРИХЫ БАР АУРУХАНА

Алматы қалалық жедел шұғыл көмек көрсету ауруханасы – мегаполистегі ең ірі әрі тарихы терең медициналық мекемелердің бірі. Халық арасында “БСМП” деген атаумен танылған аурухана шұғыл жағдайда жеткізілген науқастарды тәулік бойы қабылдайды. Мұнда Алматы тұрғындарымен қатар еліміздің басқа өңірлерінен келген азаматтарға да медициналық көмек көрсетіледі.

Аурухананың тарихы 1896 жылдан басталады. Алғашында Қызыл Крест қоғамының небәрі 15 төсектік емханасы ретінде ашылған мекеме бүгінде заманауи диагностикалық және хирургиялық мүмкіндіктері бар көпсалалы ауруханаға айналды. 2011 жылы әлемдік талаптарға сай салынған жаңа ғимарат пайдалануға берілді. Жылына 62 мыңнан астам адам жүгінеді. Аурухананың ресми деректеріне сәйкес жылына шамамен 62 мың адам медициналық көмекке жүгінеді; 16 мың науқас стационарда емделеді; 9 мыңға жуық операция жасалады; аурухананың төсек қоры – 320 орын; оның 12-сі реанимациялық, 15-і күндізгі стационарға арналған; аурухана Алмалы және Алатау аудандарының шамамен 486 мың тұрғынына қызмет көрсетеді. Осы көрсеткіштерді орташа тәуліктік мөлшерге есептегенде, ауруханаға күніне шамамен 170 адам жүгінеді. Күн сайын орта есеппен 44 пациент стационарлық ем алады және 24—25 операция жасалады. Бұл – жылдық көрсеткіштерден шығарылған орташа есеп. Науқастар саны демалыс күндеріне, маусымға және төтенше жағдайларға байланысты өзгеріп отырады. Аурухананың ресми құрылымында 20 негізгі бөлім көрсетілген. Олардың қатарында: қабылдау бөлімі; хирургия; урология; гинекология; нейрохирургия; терапия; неврология; insult орталығы; травматология және ортопедияның екі бөлімі; анестезиология, реанимация және қарқынды терапия; колопроктология және қан тамырлары хирургиясы; сәулелік диагностика; функционалдық диагностика; клиникалық-диагностикалық зертхана; физиотерапия; күндізгі стационар; консультациялық-диагностикалық бөлім; операциялық блок; шаруашылық есеп бөлімі бар.

Ауруханада мамандандырылған стационарлық көмектің негізгі түрлері және жоғары технологиялық медициналық көмектің бес бағыты көрсетіледі. Алматы қалалық жедел шұғыл көмек көрсету ауруханасының басты міндеті – өміріне қауіп төнген

адамға уақыт жоғалтпай көмек көрсету. Науқас қабылдау бөліміне түскен сәттен бастап оның жалпы жағдайы бағаланып, қан қысымы, дене қызуы, жүрек соғысы, тыныс алуы және қан құрамындағы оттегі деңгейі тексеріледі. Науқастың жағдайына қарай хирург, травматолог, нейрохирург, уролог, гинеколог, невролог, терапевт, реаниматолог немесе басқа мамандар шақырылады. Инсульт, бас-ми жарақаты, ішкі қан кету, ауыр сынық, іш қуысы ағзаларының жедел аурулары немесе басқа да өмірге қауіпті жағдай анықталса, науқас операциялық блокқа, реанимацияға немесе мамандандырылған

бөлімге шұғыл жатқызылады. Диагностика тәулік бойы жүргізіледі. Сәулелік диагностика бөлімінде жылына 70 мыңнан астам зерттеу жасалады. Бұл – орта есеппен күніне 190-нан астам зерттеу. Оның басым бөлігі шұғыл медициналық көмек аясында орындалады. Бөлімде бас миы, омыртқа, кеуде және құрсақ қуысы, жамбас ағзалары, сүйек пен буындар, қан тамырлары мен несеп шығару жүйесіне қатысты рентген, КТ және МРТ зерттеулері жүргізіледі. Контраст арқылы КТ-ангиография мен аортография жасауға да мүмкіндік бар. Рентген, КТ және МРТ зерттеулері тәулік бойы қолжетімді. Медициналық суреттер Altyn PACS цифрлық жүйесінде сақталып, дәрігерлерге нәтижелерді жедел талдауға мүмкіндік береді. Клиникалық-диагностикалық зертхана шұғыл түскен науқастың жағдайын анықтауға қажетті талдауларды орындайды. Зерттеу нәтижелері диагноз қоюға, операция қажеттігін анықтауға, емдеу тәсілін таңдауға және терапияның тиімділігін бақылауға көмектеседі. Ауруханада шұғыл және жоспарлы хирургиялық көмек қатар көрсетіледі. Жалпы хирургиялық, гинекологиялық, урологиялық, травматологиялық, ортопедиялық, колопроктологиялық, қан тамырларына және жүйке жүйесіне қатысты операциялар жасалады. Соңғы жылдары ауруханада бірқатар заманауи әдістер енгізілген: insult кезінде тромбты тамырдан алып тастау – тромбоэкстракция; тізе және жамбас буындарын эндопротездеу; буындарды артроскопиялық әдіспен емдеу; лапароскопиялық операциялар; омыртқаны тұрақтандыруға арналған спондилодез; ми қан тамырлары аневризмасын эндоваскулярлық әдіспен эмболизациялау; титан тор арқылы омыртқааралық спондилодез; тізе және жамбас буындарына қайталама эндопротездеу; нейрохирургиялық Джаннет операциясы. Операциялық блокта заманауи құрал-жабдықтармен қамтылған үш операция залы бар. Операциялар эндовидеохирургиялық, ультрадыбыстық және рентгендік бақылау

арқылы жүргізіледі. Мұндай технологиялар хирургиялық жарақатты азайтып, операциядан кейінгі оңалу кезеңін жеңілдетуге мүмкіндік береді.

Ауруханада 840 қызметкер, оның ішінде 220 дәрігер еңбек етеді. Дәрігерлер арасында төрт медицина ғылымының докторы және жеті медицина ғылымының кандидаты бар. Сонымен бірге аурухана базасында жетекші медициналық университеттердің 15 кафедрасы жұмыс істейді. Бұл емдеу ісін білім беру және ғылыми зерттеулермен ұштастыруға жағдай жасайды. Аурухананы Алмаз Болатұлы Джувашев басқарады. Медициналық бөлім жөніндегі директордың орынбасары – Айвар Мәлсұлы Кенжебаев, хирургия жөніндегі орынбасар – Ермек Мұстафаұлы Желдібаев. Негізгі бөлімдерді тәжірибелі мамандар басқарады. Олардың қатарында нейроинсульт орталығының жетекшісі Ләззат Базарбекқызы Аяғанова, неврология бөлімшесінің меңгерушісі Лаура Темірбекқызы Абдуллаева, хирургия бөлімінің меңгерушісі Мақсат Қошқарұлы Дүйсебеков, урология бөлімінің меңгерушісі Ғани Қондыбайұлы Амиров, нейрохирургия бөлімінің меңгерушісі Константин Юрьевич Ли, гинекология бөлімінің меңгерушісі Алма Кашинорқызы Бексұлтанова бар. 2024 жылы аурухана жоғары санат бойынша ұлттық аккредиттеуден өтті. Бұл медициналық көмектің сапасы, пациент қауіпсіздігі, кадрлардың біліктілігі мен мекеменің жабдықталуы белгіленген талаптарға сай екенін білдіреді. 2026 жылы ауруханада Альцгеймер ауруын емдеуге арналған транскраниалдық импульстік стимуляция технологиясына негізделген NEUROLITH инновациялық

жүйесі таныстырылды. Аурухана тәжірибесіне цифрлық медициналық ақпарат жүйесі, электронды құжат айналымы және сәулелік зерттеулерді нақты уақыт режимінде талдайтын ситуациялық-аналитикалық орталық та енгізілген.

Стационарда пациенттерді қабылдау, тексеру, емдеу, операциядан кейін бақылау және оңалту жұмыстары бір жүйеге біріктірілген. Ауруханада тәулік бойы диагностика, реанимациялық көмек, физиотерапия, күндізгі стационар, гемодиализ, гипербариялық оксигенация және консультациялық қызметтер көрсетіледі. Операциядан кейінгі науқастар дәрігерлер мен мейіргерлердің тұрақты бақылауында болады. Қозғалысын қалпына келтіруді қажет ететін пациенттерге физиотерапиялық және оңалту көмегі ұсынылады. Медициналық көмектің сапасына немесе қызмет көрсету тәртібіне қатысты мәселе туындаса, пациенттер аурухананың қолдау және ішкі аудит қызметіне жүгіне алады. БСМП – тек науқастар жататын стационар емес, Алматының тәулік бойы жұмыс істейтін маңызды шұғыл медициналық орталығы. Жыл сайын 62 мыңнан астам өтінішті қабылдап, 16 мың пациентті емдеп, 9 мыңға жуық операция жасайтын мекеменің артында жүздеген дәрігер, мейіргер, зертхана маманы және санитар қызметкердің еңбегі тұр. Шұғыл медицинада әр минут маңызды. Сондықтан аурухананың негізгі құндылығы – заманауи техникамен қатар, күрделі жағдайда жылдам шешім қабылдап, адам өмірі үшін күресе алатын кәсіби мамандар командасы.

Асемгүл ГАЛИМОВА

3 —Й

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ ЮБИЛЕЙНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ «АНИСКА YETENEKLERI» («АХЫСКА СТАР») К 35-ЛЕТИЮ ОБЪЕДИНЕНИЯ

Уважаемые соотечественники, дорогие друзья и коллеги!

В связи с юбилейной датой – 35-летием со дня основания Турецкого этнокультурного объединения Республики Казахстан – проводится Республиканский праздничный фестиваль талантов «Ahiska Yetenekleri». За эти три с половиной десятилетия наша организация внесла весомый вклад в сохранение национальной самобытности, языка, обычаев турок-ахыска, а также в укрепление мира и согласия в нашем общем доме.

Председателем Турецкого этнокультурного объединения Зиятдином Исмихановичем Касановым был официально утвержден регламент и план проведения этого масштабного творческого события. 10 октября будут проведены ключевые юбилейные мероприятия, приуроченные к этой дате.

Приглашаем талантливых участников и творческие коллективы заявить о себе!

НОМИНАЦИИ
ФЕСТИВАЛЯ / FESTIVAL KATEGORİLERİ

Вокальное искусство: Эстрадный вокал, народное пение (фольклор).
Хореография: Народный танец.
Инструментальный жанр: Классические и национальные инструменты.
Художественное слово: Чтение стихов и прозы, театральные миниатюры.
Изобразительное и прикладное искусство: Живопись, рукоделие.

ГРАФИК И СРОКИ ПРОВЕДЕНИЯ / TAKVİM VE TARİHLER

Районные и областные туры: Должны быть полностью завершены в регионах до 1 сентября 2026 года.

Республиканский финал: Состоится 10 октября 2026 года (10.10.2026 г.).

Место проведения финала: Театр юного зрителя (ТЮЗ).

Добро пожаловать на наш общий праздник творчества, единства и великой культуры!

По вопросам подачи заявок на участие в региональных турах обращайтесь в местные представительства объединения.

ҰЛТТЫҚ ӘДЕБИЕТТІ НАСИХАТТАУ — РУХАНИ ТӘУЕЛСІЗДІКТІҢ КЕПІЛІ

Қазақстанда кітап оқу мәдениетін дамыту мемлекеттік деңгейдегі стратегиялық міндетке айналды. Мемлекет басшының «Кітап оқу мәдениетін дамыту және зерделі ұлт қалыптастыру жөніндегі шаралар туралы» Жарлыққа қол қоюы — жай ғана мәдени құжат емес, елдің интеллектуалдық болашағына бағытталған маңызды қадам. Бұл бастама қоғамдағы рухани дағдарыстың алдын алып, білім мен парасатты ұлттық дамудың өзегіне айналдыруды көздейді.

Соңғы жылдары әлем бойынша кітап оқуға деген көзқарас өзгерді. Ақпараттың басым бөлігі әлеуметтік желілер арқылы тұтынылатын кезеңде терең ойлау, сараптау, мәтінді түсіну қабілеті әлсірей бастағаны жиі айтылады. Қазақстан да бұл үрдістен сырт қалған жоқ. Көпшілік қысқа видеолар мен жедел ақпаратқа үйреніп, кітап оқу бұрынғыдай күнделікті дағды болудан алыстай түсті. Осындай кезеңде мемлекет деңгейінде «оқитын ұлт» идеясын көтеру — уақыт талабынан туған қажеттілік.

Президент Жарлығында кітап оқу мәдениетін дамыту мәдениет, білім және инновация салаларындағы мемлекеттік саясаттың басым бағыты ретінде айқындалды. Бұл — кітап мәселесіне тек әдебиет немесе кітапхана тұрғысынан емес, ұлттық қауіпсіздік пен адами капитал сапасы тұрғысынан қараудың белгісі.

Қандай қоғамның болсын интеллектуалдық деңгейі азаматтарының оқу мәдениетімен өлшенеді. Кітап оқитын адам ойлануға, талдауға, салыстыруға бейім келеді. Ол ақпаратты тек қабылдап қана қоймай, оған баға бере алады. Ал мұндай қабілет қазіргі заманда аса маңызды.

Қазақ тарихында кітап пен білімге ерекше мән берілген. Абайдың «Артық ғылым кітапта» деуі, Ахмет Байтұрсынұлының ағартушылық қызметі, Мұхтар Әуезовтің ұлт тәрбиесіндегі әдебиеттің рөлі туралы ойлары — соның дәлелі. Қазақ зиялылары кітапты ұлтты оятатын құрал ретінде қарастырды. Бүгінгі Жарлық та сол тарихи сабақтастықтың жалғасы іспетті.

Қазіргі қоғамда кітап оқу тек әдеби талғам мәселесі емес. Бұл — азаматтық сана, ұлттық иммунитет және сыни ойлау мәселесі. Фейк ақпарат көбейген дәуірде кітап оқитын адам ақпаратты саралай алады. Демек, кітап оқу мәдениеті қоғамның интеллектуалдық қорғаныс қа-

білетін де күшейтеді.

Жарлықта балалар мен жастар арасында кітап оқудың орнықты дағдыларын қалыптастыру міндеті ерекше көрсетілген. Себебі оқу мәдениеті бала кезден қалыптасады. Егер отбасында кітап оқылмаса, мектепте оған қызығушылық оятылмаса, кейін бұл әдетті орнықтыру қиын.

Бүгінде көптеген ата-ана баласының қолына телефон ұстатып тыныштандыруды қалыпты жағдайға айналдырған. Ал кітап оқу үшін сабыр, зейін, ой еңбегі қажет. Сондықтан цифрлық дәуірдегі ең үлкен бәсекенің бірі — кітап пен гаджет арасындағы күрес.

Алайда мәселе технологияда емес. Мәселе — мазмұн-

лық кітапхана платформасын құру туралы тапсырманың берілуі аса маңызды.

Цифрлық кітапхана — уақыт талабы. Бүгінгі оқырман кітапқа смартфон арқылы қол жеткізгісі келеді. Егер қазақ тіліндегі сапалы әдебиет онлайн форматта қолжетімді болса, оқырман саны бірнеше есе артуы мүмкін.

Қазіргі жаһандану жағдайында ұлттық әдебиетті қолдау — мәдени тәуелсіздікті сақтаудың маңызды жолы. Президент Жарлығында ұлттық әдеби мұраны ел ішінде және шетелде насихаттау мәселесінің көтерілуі осы тұрғыдан маңызды.

Қазақ әдебиеті — әлемдік деңгейдегі ірі рухани құн-

да баланың әдебиетке қызығушылығы төмен болады.

Үшіншіден, кітап оқу мәселесі тек гуманитарлық сала ретінде қаралмауы керек. Инновация, ғылым, технология, кәсіпкерлік — барлығы оқу мәдениетімен байланысты. Көп оқитын қоғам ғана жаңа идея тудыра алады.

Кітап оқу мәдениетінің әлсіреуі — тек әдеби проблема емес. Бұл — стратегиялық қауіп. Терең ойламайтын қоғам популизмге тез сенеді, эмоцияға жиі беріледі, ақпараттық манипуляцияға оңай ұшырайды.

Ал кітап оқитын адамда логикалық ойлау, тарихи сана, азаматтық жауапкершілік жоғары болады. Сондықтан дамыған мемлекеттердің барлығы білім мен оқуға инвестиция салады.

Қазақстан үшін де бұл мәселе аса өзекті. Жасанды интеллект дамыған кезеңде адамды бәсекеге қабілетті ететін басты қасиет — шығармашылық ойлау мен аналитикалық қабілет. Ал мұндай қабілет кітап оқу арқылы қалыптасады.

Президенттің кітап оқу мәдениетін дамыту туралы Жарлығы — Қазақстанның рухани және интеллектуалдық дамуына бағытталған тарихи бастама деуге болады. Бұл құжат қоғамға нақты әрі айқын сигнал берді: енді білім мен парасат тек жеке адамның таңдауы емес, ұлттық дамудың стратегиялық өзегіне айналуға тиіс. Яғни мемлекет болашағы тек экономикалық көрсеткіштермен емес, азаматтардың ойлау деңгейімен, білімге деген

көзқарасымен және оқу мәдениетімен өлшенетіні ерекше атап өтілді.

Дегенмен кез келген идеяның құндылығы оның қабылдануында емес, іске асуында көрінеді. Сондықтан ең маңызды кезең енді басталады. Бұл бастаманы қағаз жүзіндегі құжаттан нақты қоғамдық қозғалысқа айналдыру қажет. Ол үшін қоғамның барлық институттары бір бағытта жұмыс істеуі керек. Мемлекет кітап оқу инфрақұрылымын дамытса, мектеп баланың бойына оқу дағдысын сіңіреді, ал ата-ана сол мәдениетті отбасылық құндылық ретінде бекітеді. Баспагерлер сапалы контент ұсынса, жазушылар қазіргі оқырманның талғамына сай жаңа тіл мен форма іздейді, кітапханалар болса жай сақтау орны емес, тірі интеллектуалдық орталыққа айналады.

Бұл жерде үйлесімділік пен жүйелілік шешуші рөл атқарады. Егер осы институттардың біреуі әлсіз болса, жалпы экожүйе толық нәтиже бермейді. Сондықтан кітап оқу мәдениетін дамыту — тек мәдениет саласының міндеті емес, бұл қоғамның барлық деңгейін қамтитын ортақ жауапкершілік.

Өйткені кітап оқитын ұлт қана ойлайтын ұлтқа айналады. Ал ойлайтын ұлт қана өз бағытын өзі айқындай алатын, сыртқы ықпалға тәуелсіз, ұзақ мерзімді дамуға қабілетті бәсекеге қабілетті мемлекет құра алады.

Асемгүл ГАЛИМОВА

да. Егер кітапхана заманауи форматта жұмыс істесе, егер әдебиет жастардың тілімен сөйлесе, егер кітап оқу сөнге айналса, жаңа буынның қызығушылығы оянады.

Соңғы жылдары Қазақстанда кітап клубтарының көбеюі, әлеуметтік желілерде әдеби қауымдастықтардың пайда болуы — осының белгісі. Әсіресе жастар арасында қазақ әдебиетіне деген қызығушылықтың артуы байқалады. Бұл үрдісті жүйелі мемлекеттік қолдау жаңа деңгейге көтеруі мүмкін.

Президент Жарлығында жаңа форматтағы кітапханалар мен қоғамдық кеңістіктер құру мәселесіне басымдық берілгені кездейсоқ емес. Өйткені қазіргі кітапхана тек кітап сөрелері орналасқан тыныш ғимарат емес, интеллектуалдық коммуникация орталығына айналуы керек.

Әлемнің дамыған елдерінде кітапханалар коворкинг, пікірталас алаңы, шығармашылық зертхана, цифрлық білім беру орталығы ретінде жұмыс істейді. Адамдар ол жерге тек кітап алу үшін емес, идея алмасу, оқу, даму үшін келеді.

Қазақстандағы көптеген кітапханалар әлі де ескі жүйемен жұмыс істейді. Материалдық база әлсіз, заманауи цифрлық мүмкіндіктер жетіспейді. Сондықтан Жарлықта бірыңғай Ұлттық цифр-

дылықтардың бірі. Бірақ оны халықаралық деңгейде таныту мәселесі әлі де өзекті. Қазақ жазушыларының еңбектері сапалы аударылып, әлемдік нарыққа шығуы керек. Бұл тек мәдени емес, имидждік мәселе де.

Сонымен бірге ел ішінде де қазақ әдебиетіне сұранысты күшейту қажет. Қазіргі оқырманға қызықты тіл, сапалы дизайн, заманауи формат қажет. Баспагерлерді қолдау туралы бастама осы тұрғыдан маңызды қадам болмақ.

Жарлықта 2027—2031 жылдарға арналған «Зерделі ұлт» тұжырымдамасын әзірлеу тапсырылған. Бұл құжат формалды жоспар емес, нақты нәтижеге бағытталған идеологиялық бағдарламаға айналуы тиіс.

Ең алдымен, қоғамда кітап оқу беделін арттыру қажет. Қазір жастар арасында блогер болу, тез танылу үрдісі күшейген. Ал интеллектуалдық еңбек көбіне екінші қатарда қалып қояды. Мұны өзгерту үшін кітап оқитын адамды заманауи қоғамның табысты тұлғасы ретінде көрсету маңызды.

Екіншіден, кітап оқу мәдениеті отбасы институтымен тығыз байланыста қарастырылуы тиіс. Бала кітапты ең алдымен ата-анасынан көреді. Үйінде кітап оқылмайтын отбасын-

Время работы: с 11.00 - 24.00

Цены приятно удивят вас

Кавказская и европейская кухня

Живая музыка

Летняя площадка

Уютный интерьер

Гостеприимная атмосфера

г. Алматы, ул. Каирбекова (Талгарская) 72,
ул. Богенбай батыра, Тел.: 293-81-67

Мы рады видеть Вас!

Цены приятно удивят вас

www.ahiska-gazeta.com

KAZAKHISTAN AHISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН «АХЫСКА» ТҮРІК ЭТНОМӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ
МЕЖДУНАРОДНОЕ ИЗДАНИЕ ТУРЕЦКОГО ЭТНОКУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРА «АХЫСКА» В КАЗАХСТАНЕ

ahiska60@mail.ru

AMBASSADOR HOTEL ALMATY

121 Zheltoksan Street, Almaty, Republic of Kazakhstan, 050091
ул.Желтоксан, 121, Алматы,
Республика Казахстан, 050091

Phone/Тел.: +7-(727) 250-89-89, 50-89-45... 49
Fax/Факс: +7-(727) 272-64-41

www.ambassadorhotel.kz
e-mail: ambassadorhotel@msn.com

2 ТОРГОВЫХ ЭТАЖА БОЛЕЕ 160 БУТИКОВ

ОГРОМНЫЙ ВЫБОР МУЖСКОЙ,
ЖЕНСКОЙ, ДЕТСКОЙ ОДЕЖДЫ
И ОБУВИ! А ТАК ЖЕ, ТОВАРЫ
ДЛЯ ДОМА, БЫТОВАЯ
ТЕХНИКА И МНОГОЕ ДРУГОЕ.

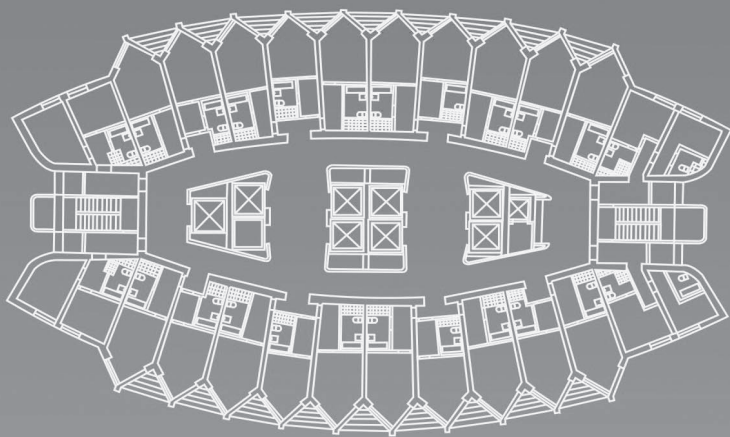
Г. АЛМАТЫ, АБАЯ 141

+7 (727) 277 5481

@tdarena.almaty

АРЕНДА ОФИСОВ В ГОСТИНИЦЕ КАЗАХСТАН

Телефоны: +7 (727) 291 92 00
+7 (727) 291 91 53
+7 (702) 995 57 53

E-mail: assistant@kazakhstanhotel.kz

АНИСКА

№ 29 (1093)

21 Тамыз 2026 / 21 Ağustos 2026 ж.

Yayın Kurulu Başkanı:
Редакциялық кеңес төрағасы:

Ziyatdin Kassanov
Зиятдин Касанов

Genel Yayın Yönetmeni:
Бас редактор:

Rovshan Memedoglu
Ровшан Мамедоглу

Yazı İşleri Müdürü:
Бас редакторын орынбасары:

Ahmet Atak
Ахмет Атак

Kazak bölümü editörü
Редактор казахского отдела:

Ağapaşa Kurbanov
Ағапаша Құрбанов

Editör:
Әдеби редактор:

Gina Takisheva
Джина Такишева

Muhabirler:
Тілшілер:

Kalbinur Khushnazarova
Кальбинур Хошназарова

Tasarım:
Дизайн:

Oksana Krasnozhanova
Oksana Krasnozhanova

Yayın Sahibi / Меншік иесі

«Газета «АНИСКА - АХЫСКА» ЖШС

Kurucu / Herizin қалаушы

Ziyatdin Kassanov
Зиятдин Касанов

Gazete, Kazakistan Cumhuriyeti Kültür ve
Enformasyon Bakanlığı tarafından 9 Ekim
2008 tarih ve №9528-G ile tescil edilmiştir.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет
және ақпарат министрлігінде 2008 жылғы
9 қазанда № 9528-Г тіркелді.

Haftalık süreli yayın
Апта сайын шығады

Yönetim Yeri / Редакция мекенжайы

050002, Kazakistan Cumhuriyeti,
Almaty, Dzhangildina Cad., 31
050002, Қазақстан Республикасы,
Алматы қ-сы, Жангилдина к-сі, 31

Telefon / Телефон

+7 (727) 339 24 15

E-Posta / Э-пошта

ahiska60@mail.ru

BasımYeri / Баспа үйі

АО «Алматы-Болашақ»
г. Алматы, ул. Муқанова, 223 В

Тел.раб. 8 (727) 378 40 08

SİPARİŞ / ТАПСЫРЫС
№ 29

TİRAJ / ТИРАЖ
2 000 adet / дана

Editörler, yazarların makale ve reklamlarının içeriğinden sorumlu değildir. Yazarın makaleleri editöryal görüşleri temsil etmez. "АНИСКА" gazetesinde yayınlanan materyal ve fotoğrafların kopyalanması veya düzenlenmesi için yazı işleri müdürlüğünden yazılı izin alınması ve gazeteye atıfta bulunulması gerekmektedir. Редакция авторлар мақаласы мен жарнама мазмұнына жауап бермейді. Автордың мақалалары редакция көзқарасын білдірмейді. «АХЫСКА» газетінде жарияланған материалдар мен фотосуреттерді көшіріп немесе өңдеп басу үшін редакцияның жазбаша рұқсаты алынып, газетке сілтеме жасау міндетті.

KAZAKISTAN CUMHURİYETİ ANISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ'NİN ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ «АХЫСКА» ТҮРІК ЭТНОМӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ

6+ – 6 жастан асқан балаларға арналған

Midea - производитель Бытовой техники №1 в Мире

Ваш проводник
в Легкую жизнь

 mideakz
 mideakz.com

RAAF Park
ЖИЛОЙ КОМПЛЕКС

ЛИМИТИРОВАННОЕ
ПРЕДЛОЖЕНИЕ

СТАТУСНЫЕ КВАРТИРЫ
С САМЫМИ
«АЛМАТИНСКИМИ»
ВИДАМИ

Алматы, ул. Бекхожина, 1
(3 мин. от гост. «Казахстан»)

www.raafpark.kz

+7 771 944-44-42

Бұл жарнама ҚР АҚ 395-бабына сәйкес көпшілікке арналған офферта болып табылмайды
КЖК (кепілдік) нөмірі: №228 Берілген күні: 12.04.2024

ORHUN MEDICAL

МЫ УЖЕ В ПУТИ

Выездные услуги Orhun Medical

- 24/7 - без ожидания
- Анализы - не выходя из дома
- Врач - когда это нужно

оформите
выезд

Лицензия №15002207 выдана управлением экономики и бюджетного планирования города Алматы (Акимат города Алматы) от 05.02.2015 г.

Istanbul
Diagnostic center

ТОЧНАЯ ДИАГНОСТИКА У НАС
- ЭКСПЕРТНОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ИЗ ТУРЦИИ!

А ЕСЛИ НУЖНО ЛЕЧЕНИЕ,
МЫ ОРГАНИЗУЕМ ВАШУ ПОЕЗДКУ! . .

г. Алматы
ул. Гоголя 52,
уг. ул. Назарбаева
+7 (727) 339-59-59

Номер лицензии 24017623
Дата выдачи лицензии 30.04.2024 год

Настоящая реклама, в соответствии со ст. 395 ГК РК не является публичной офертой. Номер лицензии 24017627. Дата выдачи лицензии 30.04.2024 год

www.ahiska-gazeta.com

KAZAKISTAN AHISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН «АХЫСКА» ТҮРІК ЭТНОМӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ
МЕЖДУНАРОДНОЕ ИЗДАНИЕ ТУРЕЦКОГО ЭТНОКУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРА «АХЫСКА» В КАЗАХСТАНЕ

ahiska60@mail.ru